

**การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหัวหนองบัวหมู่ที่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมืองนครราชสีมา
จังหวัดนครราชสีมา**

นางยุดา ดอกจันทร์

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักเทคโนโลยีสังคม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544**

คำนำ

สารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นตามกรอบข้อกำหนดของ หลักสูตรประกาศนียบัตร " การจัดการและการประเมินโครงการ " โดยศึกษาที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะพิเศษ เมื่อเทียบกับหลักสูตรประกาศนียบัตรอื่น ๆ เป็นหลักสูตรที่เกิดขึ้นจากความต้องการที่จำเพาะบางประการ กล่าวคือ รัฐบาลมีนโยบายที่จะฟื้นฟู และส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยได้จัดสรรเงินให้เป็นกองทุนหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท และต้องการให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเข้ามาศึกษาเรียนรู้ เพื่อทำหน้าที่ประเมินและส่งเสริมการดำเนินงานกองทุน และประสานงานตลอดจนการสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นตนเอง

รายละเอียดต่างๆ ที่ได้จากข้อมูลที่มีอยู่ในแบบ บร. 1 - 12 ที่ได้จัดทำขึ้นจากข้อเท็จจริงที่ได้ ปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านหัวหนองบัว หมู่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เอกสารจากสื่อต่างๆ และจากเอกสารของทางราชการ เช่น จปฐ , กชช 2ค

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สารนิพนธ์ ฉบับนี้ จะเอื้อประโยชน์ต่อหมู่บ้าน และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติการในชุมชนท้องถิ่นได้ไม่มากนัก

นางปยุดา ดอกจันทร์

สิงหาคม 2545

ปัญหา คำจันทร์: การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านหัวหนองบัว

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์เรืออากาศเอก ประโยชน์ คำสวัสดิ์, 151 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษา คือ หมู่บ้านหัวหนองบัว หมู่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 ธันวาคม 2544 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2545

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหัวหนองบัวในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้าน เช่น ศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและแนวทางแก้ไข อีกทั้งศึกษาถึงความเข้มแข็งของหมู่บ้านหัวหนองบัวสามารถพึ่งพาตนเองได้หรือไม่ ซึ่งการประเมินโครงการครั้งนี้เป็นการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มีกระบวนการศึกษาที่เป็นวิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ได้ การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหัวหนองบัวได้แนวความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า"ชีพพีโมเดล" โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ซึ่งได้แก่ ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหัวหนองบัว รวมทั้งสิ้น 166 คน ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ แจกแบบสอบถามการสำรวจอย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งการจัดเวทีประชาคม แล้วทำการจดบันทึกส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยการใชสถิติกับข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การคำนวณค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การออกแบบสอบถาม แบบรายงาน (บร.1-12) ซึ่งได้ผลการประเมินดังนี้ กองทุนหมู่บ้านมีผลกระทบโดยตรงและผลกระทบโดยอ้อมกับหมู่บ้านหัวหนองบัว ซึ่งผลกระทบโดยตรง ได้แก่ บรรเทาความเดือดร้อนในการขาดเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก เพื่อสร้างโอกาสให้กับผู้กู้และสร้างอาชีพใหม่ ๆ ขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และช่วยเหลืออุปถัมภ์ประ โยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน ส่วนผลกระทบโดยอ้อม คือ เกิดการเรียนรู้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นเพื่อความรับผิดชอบต่อเงิน 1 ล้านบาท สมาชิกในหมู่บ้านจึงมีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุนให้คงอยู่ตลอดไป เพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้านให้ดีขึ้น สร้างศักยภาพเพื่อทำให้ชุมชนเข้มแข็ง

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

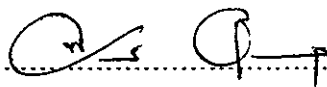
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

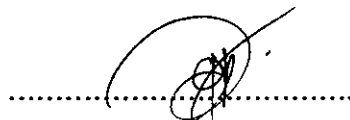

(อาจารย์เรืออากาศเอกประ โยชน์ คำสวัสดิ์)

กรรมการสอบ

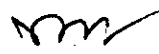

(อาจารย์พิระพงษ์ อุฑารสกุล)

(สุทธิ บุญหมื่น ไวย)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จล่วงด้วยดี ผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์เรืออากาศเอก ประโยชน์ คำสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
- คุณสุทธิ บุญหมื่นไวย อาจารย์นิเทศก์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาด้านวิชาการ
- นายสมาน วงศ์ราษฎร์ นายอำเภอเมืองนครราชสีมา
- คุณบุญปลื้ม แก้วประเสริฐ และพัฒนากรอำเภอเมือง ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องของข้อมูลต่าง ๆ
- กำนันประกอบ บุญหมื่นไวย กำนันตำบลโพธิ์กลาง และคณะกรรมการหมู่บ้านทุกท่าน
- นายบุญช่วย เพ็ลิ่งสงเคราะห์ ประธานกองทุนหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนทุกท่านที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ และให้ความร่วมมือด้วยดีเสมอมา
- นายปรัชญา ช่วยเมืองปักษ์ ผู้ใหญ่บ้านหัวหนองบัว หมู่ที่ 6 ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์
- สมาชิกและเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์กลาง ทุกท่าน
- กรรมการผู้จัดการธนาคารไทยพาณิชย์สาขานครราชสีมา
- หัวหน้าสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยช่อง 11
- ผู้จัดการบริษัทส่งเสริมการลงทุน (BOI) สาขานครราชสีมา
- ประธานหอการค้าจังหวัดนครราชสีมา
- ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ประจำจังหวัดนครราชสีมา
- อำนวยความสะดวกและขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้จัดทำประสบความสำเร็จในชีวิต

นางปยุดา ดอกจันทร์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทคัดย่อ	ข
หน้าอำนวยการ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภูมิ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	7
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1. นโยบายหลักการวัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ	9
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	10
3. การติดตามสังเกตการณ์ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง	13

	หน้า
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	14
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	15
7. หลักการประเมิน โครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล	16
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	17
9. หลักวิชาและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	21
1. รูปแบบการประเมิน	21
2. กลุ่มเป้าหมาย	21
3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน	22
4. คิวชีวัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน	23
5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินคิวชีวัดตามรูปแบบการประเมิน	39
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	42
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	42
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	51
3. ผลการประเมินวอลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	54
4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจาก โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	55
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์	55
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	57
1. สรุป	
1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	57

	หน้า
1.2 วิธีการดำเนินการ	57
1.3 ผลการดำเนินการ	58
2. อภิปรายผล	
2.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหัวหนองบัว	61
2.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลทั้งด้านบวกและด้านลบ	61
2.3 การเกิดองค์การเครือข่ายการเรียนรู้	62
3. ข้อเสนอแนะ	
3.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหัวหนองบัว	62
3.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนบ้านหัวหนองบัว	62
3.3 ข้อเสนอแนะการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน	63
3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม	63
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	66
ก ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี	68
ข ข้อมูลหมู่บ้านหัวหนองบัว	85
ค ภาพกิจกรรม	95
ง แบบ บร. 1 - บร. 12	97
ประวัติผู้เขียน	151

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิรูปที่	หน้า
1.1 แนวคิดพื้นฐานของสตัฟเฟิลบิม	3
1.2 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	5

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 องค์ประกอบการประเมิน	6
3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมิน บริบท	23-27
3.2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมิน ปัจจัย	28-30
3.3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมิน กระบวนการ	30-35
3.4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมิน ผลผลิต	35-39
3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบ การประเมิน	39-40
4.1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร	46
4.2 รายได้ของประชากรในชุมชนแต่ละครอบครัว	48
4.3 การทำบุญหรืองานประเพณีประจำปี	48
4.4 คณะกรรมการชุมชนด้านต่าง ๆ	48-49
4.5 ข้อมูลในชุมชน	49

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม เป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชน สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในกาเสริมสร้าง ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้าง ภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านหัวหนองบัว ที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งกองทุน และรับโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านเรียบร้อยแล้วรัฐบาลต้องการทราบว่า กองทุนหมู่บ้านนี้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมินโครงการนี้ และผู้ทำสารนิพนธ์ ในฐานะที่เป็นบัณฑิตกองทุนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านหัวหนองบัวนี้มาระยะหนึ่งแล้ว จึงรับผิดชอบในการประเมินและเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

2.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดี แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2.2 ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง

2.3 เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.4 กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

2.5 เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

3. กรอบความคิดทฤษฎี

แนวคิดและรูปแบบของการประเมิน มีอยู่หลายหลากหลายความคิดตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินแต่ละบุคคลที่ได้นำเสนอแนวคิด โดยการเชื่อมโยงความคิดกับประสบการณ์ของตนเองคั้งนั้น การเลือกรูปแบบการประเมินเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมิน โครงการ ควรจะ ได้มีการพิจารณาความเหมาะสม หรือความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและจุดประสงค์ของ โครงการที่จะประเมินและจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน ได้จำแนกรูปแบบการประเมินตามจุดประสงค์ของการนำไปใช้ 3 รูปแบบคือ

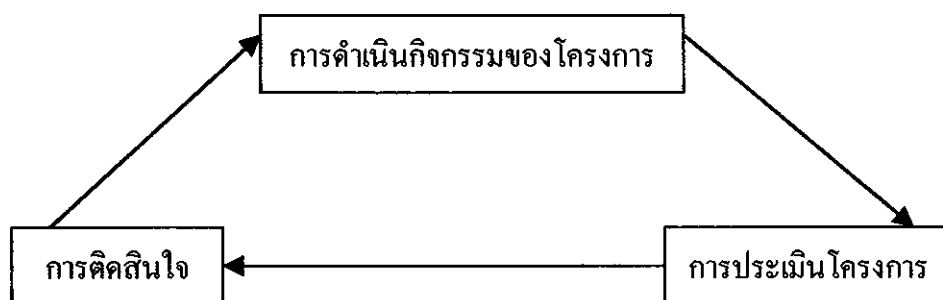
3.1 รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Base Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังว่าบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดรูปแบบนี้ได้แก่ ไทเลอร์ ครอนบาค และ เคอร์ก แพตทริก

3.2 รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีหลักการของการประเมินที่เป็นระบบ โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการ ที่จะทำให้ได้สารสนเทศ เพื่อที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจที่เหมาะสมซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ได้แก่ สตีฟเฟิลบีม อัลคิน

3.3 รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจคุณค่า (Value-Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีหลักการว่า การประเมินเป็นการกำหนดคุณค่า หรือศรัทธาของที่ได้รับการประเมิน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับผลผลิตทั้งหมดของโครงการ โดยใช้กระบวนการประเมินที่เป็นระบบผสานกับวิธีการแบบธรรมชาติ (Naturalistic Approach) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ได้แก่ สตรีพเวน สเตก โพรวัต

จะเห็นได้ว่ากรอบแนวคิดทฤษฎี ในการประเมินโครงการมีหลากหลายรูปแบบ สำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เลือกใช้แนวคิดและรูปแบบของชิบของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอ สำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ

แผนภูมิรูปที่ 1.1 แนวคิดพื้นฐานของสตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

และสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบชิบ (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน มีรายละเอียดดังนี้

- การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

- การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ

- การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานขั้นตอน

- การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ยังได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

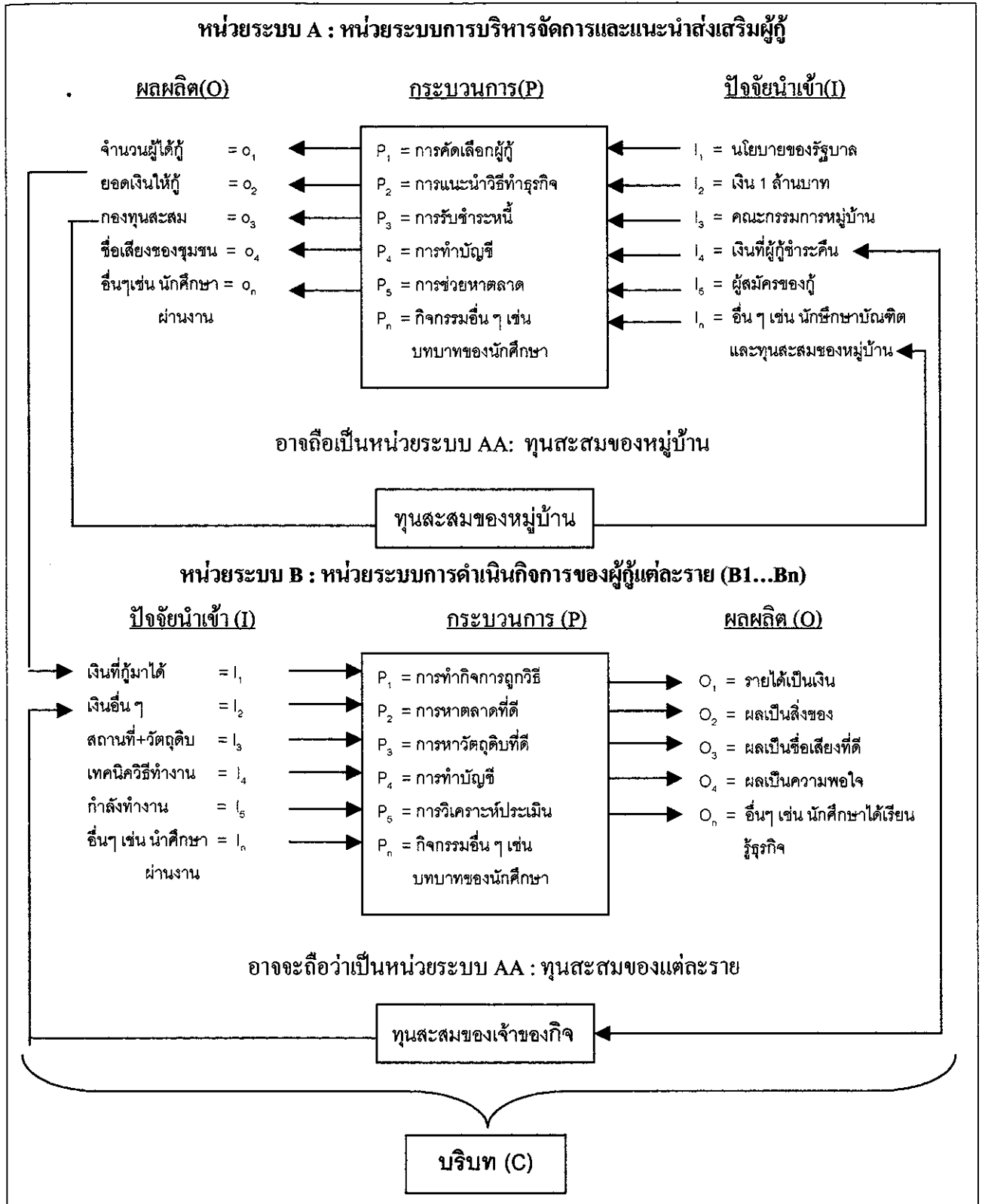
1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสิ่งแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Deision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุบ ถ้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

เมื่อนำชีพม์โมเดลมาประยุกต์ใช้กับองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้าน สามารถแสดงรายละเอียดได้ตามแผนภูมิในรูปที่ 1.2 และตารางองค์ประกอบการประเมินใน ตารางที่ 1.1

แผนภูมิรูปที่ 1.2 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตารางที่ 1.1 องค์ประกอบการประเมิน

หน่วยการประเมิน	C	I	P	P
ระดับหมู่บ้าน	<p>C1 = ระยะเวลาเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน</p> <p>C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน</p> <p>C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน</p> <p>C4 = วัฒนธรรม ประเพณี</p> <p>C5 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>C6 = ผู้มีชุมชน การรวมกลุ่ม และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>C7 = โครงการพัฒนาที่เข้ามา</p> <p>C8 = ความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<p>I1 = นโยบายรัฐบาล ระดับนโยบาย แนวทางปฏิบัติจาก ส่วนกลาง (ปรัชญา วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ การประเมินความพร้อม ระเบียบต่าง ๆ...)</p> <p>I2 = การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ/ระดับจังหวัด /ระดับอำเภอ)</p> <p>I3 = คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ</p> <p>I4 = คณะกรรมการกองทุน (การ ใ้คน, คุณสมบัติ)</p> <p>I5 = การเตรียมความพร้อมหรือความรู้ความเข้าใจให้ แก่คณะกรรมการกองทุน</p> <p>I6 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท</p> <p>I7 = เงินทุนระยะสั้นๆ ตามระเบียบฯ หมวด ๑๖ ข้อ 23 (2-18)</p> <p>I8 = บัญชีคัดกองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>PC1 = การจัดทำระเบียบกองทุน (ทุกระดับ)</p> <p>PC2 = การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน</p> <p>PC3 = ระบบบัญชีกองทุน</p> <p>PC4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน</p> <p>PC4.1 = การรับสมัคร</p> <p>PC4.1.1 = การหนดสภาพ</p> <p>PC4.3 = ประเภทสมาชิก</p> <p>PC4.4 = การทำทะเบียนสมาชิก</p> <p>PC5 = กิจกรรมเกี่ยวกับการใช้เงินกองทุน</p> <p>PC5.1 = การคัดเลือกผู้</p> <p>PC5.2 = การจัดทำเอกสารประกอบการ</p> <p>PC5.3 = การโอนเงินให้ผู้</p> <p>PC5.4 = การรับชำระหนี้</p> <p>PC6 = การส่งเสริมการใช้เงิน</p> <p>PC6.1 = การแนะนำวิธีทำธุรกิจ</p> <p>PC6.2 = การช่วยเหลือ</p> <p>PC7 = การตรวจตอบการใช้เงิน</p> <p>PC8 = การจัดทำรายงานของคณะกรรมการและเผยแพร่ ผลดำเนินงาน</p> <p>PC9 = การจัดการผลประโยชน์</p> <p>PC10 = การสร้างเครื่องชั่งการเรียนรู้ โดยนักศึกษากองทุนและกิจกรรมอื่น ๆ</p>	<p>PD1 = จำนวนสมาชิกกองทุน</p> <p>PD2 = จำนวนผู้ได้เงิน</p> <p>PD3 = ยอดเงินที่ให้ผู้</p> <p>PD4 = จำนวนผู้ชำระเงินได้ตามกำหนด</p> <p>PD5 = ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด</p> <p>PD6 = กองทุนระยะสั้น (ความเคลื่อนไหว) ณ เดือน สิงหาคม</p> <p>PD7 = การใช้เงินผู้ตามวัตถุประสงค์</p> <p>PD8 = ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน (กรรมการ กิจกรรมฯ) คัดมันต์คัดกองทุน</p> <p>PD9 = ความพึงพอใจของกรรมการเรียนรู้</p> <p>PD10 = ความสามารถในการพึ่งตนเอง</p> <p>PD11 = ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน</p>
ระดับตำบล (ผู้)	<p>C9 = อาชีพเดิม (หลักและรอง)</p> <p>C10 = สมาชิกในครอบครัว</p> <p>C11 = สภาพการอยู่อาศัย</p> <p>C12 = รายได้ของครอบครัว</p> <p>C13 = หนี้สินของครอบครัว</p>	<p>I9 = จำนวนเงินผู้ที่ได้รับอนุมัติ</p> <p>I10 = จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงิน</p> <p>I11 = สถานที่ในการประกอบอาชีพ</p> <p>I12 = วัตถุประสงค์</p> <p>I13 = ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ</p> <p>I14 = จำนวนแรงงาน</p> <p>I15 = วัตถุประสงค์</p>	<p>PC11 = การใช้เงิน</p> <p>PC12 = การหาความรู้เพิ่มเติม</p> <p>PC13 = การหาตลาด</p> <p>PC14 = การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน</p>	<p>PD12 = ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการ</p> <p>PD12.1 = ผลโดยตรง</p> <p>PD12.2 = ผลโดยอ้อม</p>

4. วิธีดำเนินการ

4.1 ศึกษาทฤษฎี โครงการและเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน ในการเข้าไปเก็บข้อมูลได้ใช้กรอบทางมานุษยวิทยาในการเก็บข้อมูล และเข้าไปศึกษาภาคสนามโดยใช้กระบวนการ Active Learning Process เป็นหลักในการเก็บข้อมูล

4.2 การเก็บข้อมูล ใช้ลักษณะข้อมูลเป็นเกณฑ์มีดังนี้

4.2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นค่าหรือคุณลักษณะตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับจำนวนหรือขนาดของตัวแปรนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด ข้อมูลเชิงปริมาณสามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขได้ เช่น ประชากรในหมู่บ้านทั้งหมดมี 166 คน ชาย 73 คน หญิง 93 คน ในหมู่บ้านมีทั้งหมด 32 หลังคาเรือน เป็นต้น

4.2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นค่าหรือคุณลักษณะตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณค่า หรือลักษณะของตัวแปรนั้น ๆ ที่บ่งบอกเป็นเชิงคุณภาพที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นปริมาณได้ แต่อาจกำหนดค่าออกมาเป็นตัวเลขได้แต่อาจกำหนดค่าออกมาเป็นตัวเลขได้แต่ไม่มีความหมายในเชิงปริมาณแต่ประการใด เช่น หมู่บ้านหัวหนองบัว มีการช่วยเหลือกันปานกลาง มีความสามัคคีกันน้อย เป็นต้น

- การเก็บข้อมูล โดยการสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือที่จะต้องใช้ตัวบุคคลคือผู้วิจัยเองทำหน้าที่ในการวัด โดยใช้หู และตาเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามเฝ้าสังเกต พฤติกรรมของบุคคลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วทำการจดบันทึกข้อมูลที่ได้

- การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นรูปแบบหนึ่ง ของการสนทนา แต่เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ควรพูดคุยอย่างเป็นกันเองกับผู้ถูกสัมภาษณ์ และต้องแจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ด้วยว่าจะใช้เป็นการเรียนในเรื่องของชุมชน ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ เช่น จัดตั้งกองทุนได้อย่างไร มีกระบวนการเป็นมาอย่างไร มีทัศนคติอย่างไรต่อกองทุน เป็นต้น

- ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูล อาจเป็นแบบให้เขียนตอบกรอกข้อความสั้น ๆ หรือยาว ๆ ก็ได้ หรืออาจจะเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา เป็นต้น

4.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดกระทำให้เป็นระบบระเบียบเพื่อสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทข้อมูล แล้ว

นำมาดำเนินการวิเคราะห์ โดยเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับข้อมูล แล้วนำข้อมูลนั้น ๆ มาคำนวณด้วยมือ เครื่องคำนวณ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภทคือ

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นกระบวนการวิเคราะห์ ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปผลโดยใช้ค่าสถิติ เพื่อที่จะนำค่าสถิติไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นกระบวนการวิเคราะห์ ข้อมูลที่มีอยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้แล้วสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเป็นข้อความที่จะนำไปอธิบาย ในประเด็นที่ต้องการ

4.2.4 การจัดทำรายงาน เพื่อนำเสนอต่ออาจารย์นิเทศก์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่คอยให้คำปรึกษาหรือช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ และอาจารย์ที่นิเทศก์ ทำเสนอต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีต่อไป

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ประชาชนมีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดคคคคค และระเบียบการของกองทุน
3. คาดว่าจะได้คณะกรรมการที่เป็นคนดี มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม
4. คาดว่าประชาชนในหมู่บ้านจะมีความสามัคคีกัน เอื้ออาทร เกื้อกูลกัน ทั้งผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรี

และคนชรา

5. เพื่อให้ผู้ผู้สามารถช่วยเหลือตนเองได้มากยิ่งขึ้นทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวมากขึ้น

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความนำ

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านหัวหนองบัว หมู่ที่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่เป็น นโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 9 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านหัวหนองบัว หมู่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านหัวหนองบัว หมู่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
7. หลักการประเมิน โครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. หลักวิชาและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง ละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ ให้แก่ ประชาชนใน ชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- 3) การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- 4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
- 2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม

- 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ.2544

- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.1.1 มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 10 คนเป็นกรรมการและเลขาธิการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการไม่เกิน 3 คน มีที่ปรึกษาคณะกรรมการอย่างน้อย 3 คนแต่ไม่เกิน 7 คน

2.1.2 กรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

2.1.3 พ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก เป็นบุคคลล้มละลาย คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

2.1.4 การประชุมต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก

2.1.5 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบายการจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและกองทุน
- 2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- 3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- 4) กำหนดแผนงานและออกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน
- 5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงิน เก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- 6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
- 7) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินตามระเบียบนี้
- 8) ออกระเบียบคำสั่งและประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตาม
- 9) อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐไปช่วยงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้อีกทั้งกำหนดค่าตอบแทนให้ด้วยก็ได้
- 10) รายงานผลการดำเนินงานปัญหาอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

11) ปฏิบัติหน้าที่อื่นหรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ

2.1.6 การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุม

2.1.7 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา อนุกรรมการ ได้เฝ้าประชุมค่าตอบแทนตามที่กำหนด

2.2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2.1 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

2.2.2 สำนักงานอาจมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ
- 2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและ
ของกองทุน

4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้งนโยบายและแนวทางการบริหารกองทุน

5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการ

กองทุน

8) ให้การสนับสนุนแก่คณะกรรมการ

9) ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องและรายงานผลต่อคณะกรรมการ

10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.1 กระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน ตามข้อ 7. ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พ.ศ.2544 (สังเกตการณ์)

1) จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมจะต้องมีครัวเรือนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

2) การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านให้เป็น ไปมติที่ประชุม

3) วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุนเป็นวันก่อนหรือหลังประกาศคณะกรรมการ

3.2 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ตามข้อ 9. ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พ.ศ.2544

1) เป็นผู้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี

2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ

3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

5) ไม่เคยเป็นผู้ต้องโทษในคดีอาชญากรรม

6) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออกหรือถูกไล่ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

7) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ตลอดจนยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

- 1) จำนวนประชากรในหมู่บ้าน
- 2) จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน
- 3) อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน
- 4) ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน
- 5) รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้านต่อครัวเรือน

4.2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- 1) จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 2) วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 3) วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 4) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือไม่
- 5) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของตนเอง
- 6) รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการ

4.3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน

- 1) ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
- 2) ระเบียบข้อบังคับมีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้อยู่แล้วหรือไม่
- 3) วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้น โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้กำหนดขึ้นเองหรือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันกำหนดขึ้น

4.4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน

- 1) จำนวนกลุ่ม/องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน
- 2) ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านมีสมาชิกแล้ว ประกอบด้วยสมาชิกประเภทบุคคลหรือสมาชิกประเภทองค์กร/กลุ่มในชุมชน
- 3) จำนวนเงินที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านในรูปของ การถือหุ้น/การออม/ค่าธรรมเนียม/เงินบริจาค

4) การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน

5) หมู่บ้านมีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้าน ชุมชนหรือเครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้านหรือไม่

4.5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1) วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง

2) วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง

3) กองทุนหมู่บ้านจะให้สมาชิกกู้ยืมเงินเพื่อกิจกรรมอะไรบ้าง

4) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้

5) วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้

6) วิธีการป้องกันความเสี่ยงในการให้กู้

7) วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้

ตามสัญญา

8) แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้านในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน

9) ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

10) การประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหัวหนองบัว หมู่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีดังต่อไปนี้

5.1 การตั้งกองทุนมีส่วนร่วมโดยคณะกรรมการและคณะผู้ทรงคุณวุฒิ และสมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง คือ การยกมือออกเสียง

5.2 ระเบียบกองทุนมีกระบวนการจัดทำระเบียบกองทุนดังนี้ คือ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกในหมู่บ้านทุกท่านยึดถือระเบียบกฎเกณฑ์ของทางการเป็นหลัก และบางส่วนเกิดจากมติในที่ประชุมของสมาชิกกองทุน

5.3 แหล่งที่มาของกองทุน ตามโครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยรัฐบาลจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านนี้ให้ทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท

5.4 คุณสมบัติของสมาชิก

- 1) สมาชิกต้องเขียนใบสมัครและเสียดำสมัคร
- 2) มีอายุตั้งแต่ 20 ปี
- 3) สมาชิกต้องถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น
- 4) สมาชิกต้องอาศัยอยู่ในหมู่บ้านอย่างน้อย 6 เดือน

5.5 การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- 1) ตาย
- 2) ถอนหุ้นจากบัญชีทั้งหมด
- 3) ขาดการประชุมเกิน 3 ครั้งโดยไม่มีความจำเป็น
- 4) ขาดการฝากเงินออมทรัพย์ติดต่อกันเกิน 6 เดือน

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) สมาชิกกองทุนที่ประสงค์จะขอกู้ต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุน พิจารณาเงินกู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
- 2) คณะกรรมการมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท การอนุมัติเงินกู้ถูกเงินให้พิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น
- 3) ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ตามคำขอกู้ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและ คณะกรรมการกองทุน อาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
- 4) ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงจากรัตประโยชน์และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลักและปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าว อย่างเปิดเผย
- 5) การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการพิจารณาตามความเหมาะสมแห่ง สัญญาแต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ทำสัญญา การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภทจะต้องนำเงินส่งคืน ณ ธนาคารและนำหลักฐานการส่งชำระคืน ไปมอบให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อเป็นหลักฐาน

6) ในกรณีที่ผู้ผู้คิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินค้ำพร้อมดอกเบี้ย ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดไว้อย่างแน่นอน

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล จำเนียร สุขหลาย และคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบ ชีพฟ์โมเดล “ ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการ [สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, (บรรณาธิการ), 2544 : 221-234] ดังนี้ แบบจำลอง CIPP ประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้

7.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

7.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ ประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

- 1) ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
- 2) ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 3) การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ โดยประเมินอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณ วิธีการ ภายในโครงการ รูปแบบคำถาม เช่น แผนงานที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เท่านั้น จะดำเนินการกับยุทธวิธีที่เลือกมาอย่างไร เป็นต้น

7.3 การประเมินกระบวนการ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
- 2) เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
- 3) เพื่อเป็นการสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินกระบวนการมี 4 อย่าง คือ

- 1) การจัดทำน้กประเมินกระบวนการเป็นเวลา
- 2) เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
- 3) การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินโครงการและบุคลากรในโครงการหรือในแผนงานเอง

4) การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจ การทำตามกระบวนการจำเป็นต้องมีข้อมูลย้อนกลับ โดยต่อเนื่องเกี่ยวกับว่าทำอะไร โครงการนั้นจึงจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ที่สุด การประเมินกระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้า การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและบันทึกกระบวนการสำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการ

7.4 การประเมินผลผลิต เพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ โดยเฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังคงมีความจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้กรอบความคิดทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบซิปป์โมเดลดังกล่าวแล้ว

8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคม และเศรษฐกิจของชุมชน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชนการประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

8.1 วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนเพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตในหมู่บ้านและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

8.2 เป้าหมาย

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) เพื่อยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีศักยภาพในด้านของการบริหาร โครงการ

3) รายงานผลความก้าวหน้าของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

8.3 แผนการดำเนินงาน

1) ประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

2) จัดทำหลักสูตร การศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ โดยสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติร่วมกับบุคลากรจากกระทรวงศึกษาธิการ

3) จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการดำเนินการในส่วนกลางและคณะกรรมการในระดับจังหวัดเพื่อทำหน้าที่ประสานและดำเนินงานให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

4) นักศึกษาผู้รับทุนต้องรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการปฏิบัติงานเพื่อนำปัญหามาปรับปรุงแก้ไขและรวบรวมเป็นรายงานตามนโยบายเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเมื่อสิ้นสุดโครงการ

8.4 การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

8.4.1 คำนวณวัดผลสำเร็จของโครงการ

- 1) จำนวนเงินกองทุน
- 2) จำนวนบัณฑิตที่ว่างงานมีรายได้
- 3) จำนวนบัณฑิตที่จบการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการประเมินโครงการ
- 4) การรายงานผลความก้าวหน้า นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

8.4.2 กลไกการติดตามประเมินผล

1) มีคณาจารย์ติดตามประเมินผลและส่งเสริมโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะๆ

2) มีการประชุมสัมมนา 3 เดือนของคณะกรรมการส่วนกลาง

8.4.3 ผลประโยชน์ของโครงการ

- 1) บัณฑิตว่างงานจำนวน 74,881 คน มีได้รับเงินเดือนจากโครงการถึงร้อยละ 93.8
- 2) มีผู้สำเร็จการศึกษาที่ก่อปรอม ซึ่งจะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต
- 3) มีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9.หลักวิชาและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากบทความในวารสารมติชนสุดสัปดาห์ในคอลัมน์ "เพื่อสุขภาพคนไทย" ในชื่อเรื่อง "กองทุนหมู่บ้านต้องเป็นมากกว่า "กองทุน"! " ศ.นพ.ประเวศ วะสี ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับกองทุนโดยสรุปคือ โดยรวมแล้วคนมักจะเข้าใจว่า "กองทุนหมู่บ้าน" นั้น เป็นทุนทางการเงินอย่างเดียว แต่จากประสบการณ์ของชาวบ้าน กองทุนหมู่บ้าน ต้องประกอบขึ้นด้วย

- 1) ทุนที่เป็นคนแต่ละคน คือ ทุนทางสังคมที่ถักทอคนแต่ละคนมาเป็นกลุ่มคนหรือสังคม
- 2) ทุนทางวัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มคนที่บรรสานสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม
- 3) ทุนทางศีลธรรม หมายถึง ความถูกต้องแห่งการอยู่ร่วมกัน เช่นความเอื้ออาทร ความสุจริต ความเสียสละ
- 4) ทุนทางทรัพยากร เช่น ดิน น้ำ ป่า อากาศ ที่มีการอนุรักษ์และใช้อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน
- 5) ทุนทางปัญญา ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและนำเอาความรู้มาสังเคราะห์เป็นปัญญาและการจัดการ

6) ทุนที่เป็นเงิน อันช่วยกันออมไว้เพื่อให้กระบวนการออมและการจัดการรวมทั้งตัวเงินเป็นเครื่องกระตุ้นและเสริมสร้างทุนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงิน

จากแนวคิดเหล่านี้ สามารถนำมาใช้เป็นปัจจัยหนึ่งสำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การตัดสินใจสำหรับโครงการอนาคตได้

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกองทุนที่รัฐบาลตั้งขึ้นมาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศมีประชาชนและสื่อต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจเป็นอันมากและสื่อต่าง ๆ ก็ได้นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ กันแต่จะขอยกตัวอย่างประกอบดังนี้

1. เรื่องกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2545 ได้มีคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจังหวัดนครราชสีมาได้ออกตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของหมู่บ้านคอนใหญ่ หมู่ที่ 3 และบ้านใหม่ หมู่ที่ 10 ตำบลกระโทก อำเภอโชคชัย โดยมีนายธีรวุฒิ ศิริวรรณ นายอำเภอโชคชัยและสถานีตำรวจอำเภอโชคชัยออกตรวจเยี่ยมในครั้งนี้ด้วย

จากการติดตามผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจังหวัดนครราชสีมา พบว่าในส่วนของคณะกรรมการในแต่ละหมู่บ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการและบริหารกองทุน ในส่วนของสมาชิกนั้นมีการกู้เงินไปแล้วแต่ไม่ได้นำเงินไปประกอบอาชีพตามที่ได้ยื่นเสนอไว้ หรือใช้เงินไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

2. ผลการปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่มี นายสุวิทย์ คุณกิตติ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ได้รายงานความก้าวหน้าการดำเนินนโยบายของ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อคณะรัฐมนตรีรับทราบ โดยจากเป้าหมายการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุน 71,364 หมู่บ้าน 3,517 ชุมชน รวม 74,881 แห่ง แจ้งว่าสามารถจัดตั้งกองทุนและโอนเงินไปแล้ว 69,026 แห่ง 1,415 ชุมชนเมือง รวม 70,441 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 94.1 เหลือเพียง 5.9 เท่านั้นที่ยัง ไม่เรียบร้อย

3. ชุมชนเมือง

เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2545 ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ โดยมีนายสุวิทย์ คุณกิตติ เป็นประธาน มอบโล่เกียรติคุณแก่ประธานอนุกรรมการสนับสนุน และติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับจังหวัด เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยผลงาน ยอดเยี่ยม มอบให้จังหวัดที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุนได้ครบ 100 เปอร์เซ็นต์ ของเป้าหมายทั้งหมด มี 9 จังหวัด คือ พะเยา พิจิตร อุตรดิตถ์ เลย ประจวบคีรีขันธ์ พัทลุง สตูล นราธิวาส ภูเก็ต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

ความนำ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษารายการเฉพาะบ้านหัวหนองบัว หมู่ที่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2545 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินโครงการดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ซิปท์โมเดล ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยการประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

1.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.2 การประเมินปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในบ้านหัวหนองบัว หมู่ที่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่างๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	9	คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	65	คน
1) สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน	43	คน

2) สมาชิกทั่วไป	จำนวน	0	คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	101	คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน	11	คน
2.5 ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	2	คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1) การสังเกตและบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2) การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (บร.)

3) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

4) การศึกษาเจาะลึกรายกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 5 รายที่มีวัตถุประสงค์การกู้แตกต่างกัน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1) แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

2) แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)

3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคดีที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง)

4) แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

5) แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

6) แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

7) แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)

8) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)

9) แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

- 10) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)
- 13) แบบสัมภาษณ์เพิ่มเติม

4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

4.1 การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.1 โดยตัวชี้วัด C1 ถึง C8 เป็นระดับหมู่บ้าน และ C9 ถึง C11 เป็นระดับรายบุคคล

ตารางที่ 3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน C1-ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	1.ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน 2.คนกลุ่มแรกที่เข้ามา ตั้งหมู่บ้านอพยพมา จากที่ไหน และเหตุใด จึงอพยพมา 3.สภาพเดิมทาง ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน มีสภาพอย่างไร 4.อาชีพเดิม(อาชีพ หลัก/รอง)คืออะไร 5.อาชีพเดิมที่เลิกทำ แล้วคืออะไร เพราะ อะไรจึงเลิกทำ 6.อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น 7.การเปลี่ยนแปลง	1.ผู้นำชุมชน 2.ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน 3.ผู้นำกลุ่มอาชีพ 4.ข้อมูลที่มีการบันทึก ไว้แล้ว	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	3.ภาษาพื้นบ้าน 4.ประเพณีที่สำคัญ 5.ความเชื่อด้านต่างๆ (ศาลปู่ตา ฯ)		
C5- โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากร	1.จำนวนและสภาพ ของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอ กระจายข่าว, ศาลา ประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2.จำนวนและสภาพ ทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็น สาธารณประโยชน์	1.ผู้นำชุมชน 2.หมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.สังเกต
C6-ผู้นำชุมชน การ รวมกลุ่ม และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	1.ประเภทผู้นำที่เป็น ทางการ 2.กลุ่มต่างๆที่มีอยู่ใน หมู่บ้าน(จำนวน สมาชิก,ทุนของกลุ่ม, กิจกรรมกลุ่ม,ปีก่อตั้ง) 3.ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านต่างๆ(ชื่อ, อายุ,ความเชี่ยวชาญ)	1.ผู้นำชุมชน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.สังเกต
C7- โครงการพัฒนาที่ ผ่านมา	1.โครงการของภาครัฐ 2.โครงการของภาค เอกชน	1.ผู้นำชุมชน 2.ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	ด้านสาธารณูปโภคมี ประมาณ พ.ศ.ใด (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา)		
C2-สภาพภูมิศาสตร์ ของหมู่บ้าน	1.ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2.อาณาเขตติดต่อกับ หมู่บ้านอื่น 3.แผนที่หมู่บ้าน	1.ข้อมูลจากเอกสาร 2.หมู่บ้าน 3.ผู้นำชุมชน	1.ศึกษาจากเอกสาร 2.สังเกต 3.สัมภาษณ์
C3-สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของหมู่บ้าน	1.อาชีพหลักและอาชีพ รองของชาวบ้าน 2.จำนวนพื้นที่ทำการ เกษตร 3.จำนวนที่ดินทำกิน โดยเฉลี่ย 4.จำนวนและประเภท ร้านค้าในหมู่บ้าน 5.จำนวนโรงสีในหมู่ บ้าน 6.โรงงานอุตสาหกรรม กรรมในหมู่บ้าน 7.โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน) 8.โรคที่เจ็บป่วย 9.สถานที่รักษาเมื่อเจ็บ ป่วย	1.ผู้นำชุมชน 2.สถานีอนามัยตำบล 3.โรงเรียน 4.เกษตรตำบล 5.หมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.สังเกต
C4-วัฒนธรรม ประเพณี	1.จำนวนวัด/โบสถ์/ มัสยิด 2.จำนวนพระ/เณร/ บาทหลวง	1.ผู้นำชุมชน 2.ผู้อาวุโส 3.ชาวบ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	3.โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง(ชื่อโครงการ/กิจกรรมของโครงการ)(ย้อนหลัง 5 ปี)	3.ข้อมูลที่บันทึกไว้	3.สังเกต
C8-ความเข้มแข็งของชุมชน	1.ความสามัคคี 2.ความซื่อสัตย์ 3.การช่วยเหลือกัน 4.การยกย่องคนทำความดี 5.โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6.อาชีพที่เลี้ยงครอบครัว 7.ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8.การรวมกลุ่ม 9.การประชุม/เสวนาสมาเสมอ 10.การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11.มีผู้นำที่มีคุณธรรม 12.การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน	1.ชาวบ้าน	1.แบบสัมภาษณ์ตามแบบ บร.2ครั้งที่ 1(มาจากข้อมูลดิบ สัมภาษณ์ 30 ครั้ว เรือน)
ระดับรายบุคคล C9-อาชีพเดิม	1.อาชีพหลัก/รอง 2.ผลการประกอบอาชีพเดิม(เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3.ปัญหาอุปสรรคใน	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	การประกอบอาชีพ		
C10-สมาชิกในครอบครัว	1.สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน,อายุ,สถานภาพสมรส,ระดับการศึกษา,ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C11-สภาพการอยู่อาศัย	1.มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร 2.รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 3.ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย 4.จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 5.สาเหตุของการมีหนี้สิน 6.แหล่งเงินกู้	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกต 3.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 4.สัมภาษณ์เพิ่มเติม

4.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.2 โดยตัวชี้วัด I1 ถึง I8 เป็นระดับหมู่บ้าน และ I9 ถึง I11 เป็นระดับรายบุคคล

ตารางที่ 3.2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน I1-นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1.รายละเอียดของ ระเบียบสำนักนายกฯ 2.รายละเอียดของ ระเบียบกองทุนฯ	1.ระเบียบสำนัก นายกฯ 2.ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่ง ชาติ	1.ศึกษาจากเอกสาร
I2-การประชาสัมพันธ์	1.ช่วงเวลาที่มีการ ประชาสัมพันธ์ 2.ประเภทสื่อในการ ประชาสัมพันธ์ 3.ความทั่วถึงในการ ประชาสัมพันธ์ 4.เนื้อหาในการประชา สัมพันธ์	1.ผู้นำชุมชน 2.ชาวบ้าน 3.ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 4.ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน 5.เอกสารประชา สัมพันธ์	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกต 3.ศึกษาจากเอกสาร
I3-คณะกรรมการ ระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง	1.จำนวนคณะ อนุกรรมการ 2.องค์ประกอบคณะ อนุกรรมการ 3.สัดส่วนกรรมการ ภาคประชาชน 4.การปฏิบัติหน้าที่	1.พัฒนาชุมชน 2.คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
I4-คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน	1.จำนวน 2.คุณสมบัติ 3.วิธีการได้มา 4.การพ้นจากตำแหน่ง	1.คณะกรรมการกอง ทุน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	5.ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง		หมู่บ้าน
I5-การเตรียมความพร้อมการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน	1.วิธีในการเตรียมความพร้อม 2.เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3.จำนวนครั้งในการเตรียมพร้อม 4.หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อม	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ส่วนราชการ 3.ชาวบ้าน 4.ผู้นำชุมชน	1.สัมภาษณ์ชาวบ้านตามแบบ บร.3,บร.9 (จากข้อมูลดิบ 30 ครั้งเรือน) 2.สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
I6-เงินกองทุน I ล้านบาท	1.วันที่ได้รับอนุมัติ 2.การเก็บรักษาเงิน	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์
I7-เงินทุนสะสมอื่นๆ	1.ประเภท/จำนวน/ที่มาและการเก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่นๆ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
I8-บัณฑิตกองทุน	1.ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิการศึกษา,อายุ,เพศ, ภูมิลำเนา,สถานภาพสมรส,ความสามารถพิเศษ(ถ้ามี) 2.บทบาทหน้าที่	1.บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 2.คู่มือนักศึกษา	1.ศึกษาตนเอง 2.ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล I9-จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1.จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I10-จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1.จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I11-วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1.วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
I12-สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และวัสดุคิบบในการประกอบอาชีพ	1.สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2.วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ 3.วัสดุคิบบในการประกอบอาชีพ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์
I13-ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1.ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I14-จำนวนแรงงาน	1.จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม

4.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.3 โดย PC1 ถึง PC10 เป็นระดับหมู่บ้าน และ PC11 ถึง PC14 เป็นระดับรายบุคคล

ตารางที่ 3.3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PC1-การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2.ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3.ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC2-การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	1.กระบวนการในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน 2.ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3.ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์
PC3-ระบบบัญชีกองทุน	1.จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2.ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้, บัญชีเงินสัจจะ 3.ความเป็นปัจจุบัน 4.ผู้จัดทำ 5.ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีกองทุน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน PC4.1-การรับสมัคร	1.ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล 2.ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล 3.ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล 4.คุณสมบัติผู้สมัครและเหตุผล 5.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีกองทุน	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2.สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC4.2-การหมดสมาชิกภาพ	1.การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3.ศึกษาจากเอกสาร
PC4.3-ประเภทสมาชิก	1.การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.เอกสารด้านทะเบียน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC4.4-การทำทะเบียนสมาชิก	1.ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ 2.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4.เอกสารโครงการการขอกู้	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC5-กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน			
PC5.1-ขั้นตอนการขอกู้	1.ขั้นตอนในการขอกู้ 2.เอกสารประกอบการขอกู้ 3.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุน	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC5.2-การคัดเลือกผู้กู้	1.หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2.วิธีการคัดเลือกและเหตุผล	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC5.3-การโอนเงินให้ ผู้กู้	3.ปัญหาอุปสรรค 1.ขั้นตอนในการโอนเงิน 2.ปัญหาอุปสรรค	3.หลักฐานการโอนเงิน 1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน 3.เอกสารในการส่งเงินคืน	1.สัมภาษณ์
PC5.4-การรับชำระหนี้	1.ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1.สัมภาษณ์
PC6-การส่งเสริมการใช้เงินกู้ PC6.1-การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1.ผู้แนะนำ 2.ประเด็นในการแนะนำ 3.วิธีการแนะนำ 4.จำนวนครั้งในการแนะนำ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1.สัมภาษณ์
PC6.2-การช่วยหาตลาด	1.ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2.วิธีการในการส่งเสริมการตลาด 3.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1.สัมภาษณ์
PC7-การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้	1.ผู้ทำการตรวจสอบ 2.วิธีในการตรวจสอบ 3.จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกและชาวบ้าน 3.เอกสารการจัดทำรายงาน	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกต 3.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC8-การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน	1.ประเภทรายงานที่จัดทำ 2.ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3.วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน 4.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC9-การจัดสรรผลประโยชน์	1.สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บันทึกกองทุน 3.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกตแบบมีส่วนร่วม
PC10-การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบันทึกกองทุน	1.ประเภทเครือข่าย 2.กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย 3.วิธีการสร้างเครือข่าย 4.ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย 5.ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย 6.ปัญหาอุปสรรค		
ระดับรายบุคคล PC11-การใช้จ่ายเงินกู้	1.รายละเอียดของการใช้จ่าย	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2.บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC12-การหาความรู้เพิ่มเติม	1.วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	3.สัมภาษณ์เพิ่มเติม 1.สังเกตจากการเสวนาตามแบบ บร.6

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC13-การหาตลาด	1.วิธีการหาตลาด 2.ผู้ที่จะช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์
PC14-การทำบัญชีใช้ จ่ายเงิน	1.การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2.ผู้ที่จะช่วยเหลือแนะนำการจัดทำบัญชี	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2.บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร

4.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.4 โดย PD1 ถึง PD11 เป็นระดับหมู่บ้าน และ PD12 เป็นระดับรายบุคคล

ตารางที่ 3.4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PD1-จำนวนสมาชิก กองทุน	1.จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน) 2.จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง) (31 ก.ค. 45) 3.เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3.ศึกษาจากเอกสาร
PD2-จำนวนผู้ได้เงินกู้	1.จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2.จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3.จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	บ้านทั้งหมด (31 ก. ค. 45) 4.จำนวนผู้ได้รับ อนุมัติให้กู้ จำแนก ตาม บร.4 ข้อ 5		
PD3-ยอดเงินที่ให้กู้	1.ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้ และยอดเงินที่ได้รับ อนุมัติแต่ละครั้ง 2.ยอดเงินที่ได้อนุมัติ ให้กู้ทั้งหมด (31 ก.ค. 45) 3.ยอดเงินกู้ที่ได้รับ อนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 นับถึง 31 ก.ค.45	1.คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร
PD4-จำนวนผู้ชำระคืน ตามกำหนด	1.จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืน ตามกำหนด (45) 2.จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระ คืนตามกำหนด (45)และเหตุผล 3.การแก้ไขปัญหาเมื่อ ผู้กู้ไม่ชำระคืนตาม กำหนด	1.คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3.ศึกษาจากเอกสาร
PD5-ยอดเงินที่มีการ ชำระคืน	1.ยอดเงินกู้ที่มาชำระ คืนนับถึง จำแนกเป็น เงินต้น, ดอกเบี้ย,ค่าปรับ	1.คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD6-กองทุนสะสม	1.ยอดเงินกองทุนสะสมแยกประเภทตาม 17 2.การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PD7-การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1.จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2.จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ 3.เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ	1.ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1.สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
PD8-ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน	1.ทัศนคติต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก/ลบ 2.ทัศนคติต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวก/ลบ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกและชาวบ้าน	1.สัมภาษณ์แบบตามปร.9 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PD9-การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้(หลังจากทำ PC10)	1.ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2.กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3.ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย	1.บัณฑิตกองทุน	1.รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุน(ตัวเอง)

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD10-การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง	1.ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2.ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10
PD11-ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	1.ความสามัคคี 2.ความซื่อสัตย์ 3.การช่วยเหลือกัน 4.การยกย่องคนทำความดี 5.โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6.จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7.ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8.การรวมกลุ่ม 9.การประชุม/เสวนาสม่ำเสมอ 10.การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11.มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12.การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน	1.สมาชิกและชาวบ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2และบร.7 (จากข้อมูลดิบ 30 ครัวเรือน) 2.สังเกต

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล PD12-ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ PD12.1-ผล โดยตรง	1.ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกต
PD12.2-ผล โดยอ้อม	1.ประสิทธิภาพ 2.การยอมรับจากชุมชน	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกตตามแบบ บร.10

5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาบ้านหัวหนองบัว หมู่ที่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการ ตามที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 และดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบซิปพ์ ซึ่งมีตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังรายละเอียดในหัวข้อที่ 4 ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน สามารถนำมาใช้ในการตอบประเด็นต่าง ๆ ของวัตถุประสงค์ของการประเมิน ผู้ทำสารนิพนธ์จึงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน ดังแสดงในตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
1.เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านหัวหนองบัว หมู่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา บรรลุเป้าหมายต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
1.1.การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก		I6,I7,I9	PC5	PD1-PD7
1.2.ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน		I4		PD1-PD9
1.3.การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเองการสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง			PC1-PC9	PD9 PD10
1.4.เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน		I2,I5,I9	PC10-PC11	PD2-PD6, PD8,PD10
1.5.ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม			PC10	PD8-PD12
2.เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 1	C1-C8	I1-I4, I8-I15	PC1-PC10, PC11-PC14	PD8
3.เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อเรียนรู้ใดบ้าง และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในการระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล		I8		
4.เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนและมีกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	C8			PD11

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ความนำ

จากผลการศึกษาและการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านตามกรอบทฤษฎีซีพีพีโมเดล (CIPP Model) ซึ่งได้ปฏิบัติมาในบทที่แล้ว ทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบผลการประเมินบริบทชุมชน ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม ผลการประมวลเทคนิคทำธุรกิจของผู้กู้ และผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นอกจากนั้นทำให้ผู้ศึกษาสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์การประเมินโครงการที่ได้กล่าวในบทที่ 1 ได้ โดยเรียงลำดับตามหัวข้อที่ได้กล่าวมาดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 อาศัยเกณฑ์เส้นความยากจน พบว่า ความยากจนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2531 สัดส่วนคนจนอยู่ในระดับร้อยละ 32.6 และลดลงเหลือร้อยละ 23.2 ในปี พ.ศ. 2535 และเหลือเพียงร้อยละ 11.4 ในปี พ.ศ. 2539 แต่เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 มีผลทำให้สัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.0 ในปี พ.ศ. 2541 และร้อยละ 15.9 ในปี พ.ศ. 2542 อย่างไรก็ตามความยากจนเริ่มจะมึ้น้อยลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา โดยสัดส่วนความยากจนลดลงเหลือร้อยละ 14.2 ในปี พ.ศ. 2543 และร้อยละ 13.0 ในปี พ.ศ. 2544 หรือลดลงจากจำนวน 9.9 ล้านคนในปี พ.ศ. 2542 เหลือ 8.2 ล้านคนในปี พ.ศ. 2544 หรือลดลง 1.7 ล้านคนในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา (ธนาคารแห่งประเทศไทย , 2545)

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ในปัจจุบันนี้ได้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านการสนับสนุนให้มีการประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม มีการปล่อยให้มีการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้เงินทุนประกอบการ รวมทั้งมีการให้คำปรึกษาแนะนำวิธีการประกอบอาชีพด้วย รวมทั้งมีโครงการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่เป็น NPL ด้วย (ธนาคารแห่งประเทศไทย , 2545)

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ

มูลค่าการส่งออกของสินค้าลดลงจากปี 2543 เนื่องจากอุปสงค์ของประเทศลดลงตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก เช่น สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นตลาดสำคัญของประเทศไทย คิดเป็นมูลค่าประมาณร้อยละ 35 ของมูลค่าสินค้าส่งออกทั้งหมด เมื่อนำมาเทียบกับการนำเข้าสินค้า

ค้าจากต่างประเทศแล้ว อุปสงค์ในประเทศที่มีการอ่อนตัวลงประกอบกับมูลค่าส่งออกลดลงมาก ทำให้มูลค่าการนำเข้าเมื่อเทียบกับปีก่อนลดลงตามไปด้วย

นอกจากนั้นอัตราการค้า (Terms of Trade) ที่ลดลงจากปี พ.ศ. 2543 เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ดุลการค้าลดลงอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2544 นอกเหนือจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2545)

แม้ว่าการส่งออกที่ลดลงส่งผลให้การเกินดุลบัญชีเดินสะพัดลดลงจาก 9,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในปี 2543 เป็น 6,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในปี 2544 แต่ดุลการชำระเงินในปี 2544 เกินดุลถึง 1,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เทียบกับที่ขาดดุล 1,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในปี 2543 โดยการเกินดุลการชำระเงินเป็นผลมาจากการไหลออกของเงินที่ลดลงมาก โดยเฉพาะการชำระหนี้ต่างประเทศของภาคเอกชน

ความอ่อนไหวด้านต่างประเทศของเศรษฐกิจไทยได้ลดลงตามลำดับ โดยยอดหนี้ต่างประเทศของไทย ณ สิ้นปี 2544 ลดลงเหลือประมาณ 69,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จาก 79,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ณ สิ้นปี 2543 โดยกว่าร้อยละ 80 ของหนี้ต่างประเทศทั้งหมดเป็นหนี้ระยะยาว นอกจากนี้ ฐานะเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น แม้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยได้ชำระหนี้ที่กู้ยืมตามโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินระหว่างประเทศมาโดยต่อเนื่อง

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศไทย

การพัฒนาประเทศในรอบสิบปีที่ผ่านมา ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมจึงมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนตามไปด้วย เนื่องจากผลกระทบต่อเนื่องจากการสูญเสียอย่างเบ็ดเสร็จ

ช่วงระยะเวลาก่อนปี พ.ศ. 2518 สภาพแวดล้อมของประเทศไทยเสื่อมโทรมลงเนื่องจากปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและปัญหามลพิษต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเน่าเสียของแม่น้ำลำคลองซึ่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง ทำให้มีการจัดตั้งองค์การที่รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นในประเทศไทย (สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2545)

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้ของประชาชน

ในปัจจุบันความเดือดร้อนของประชาชน คือ การไม่มีงานทำ อาจจะมาเนื่องจากหลายสาเหตุ มีทั้งสาเหตุจากการเลิกงาน ไม่ยอมทำงานที่ลำบาก เป็นต้น นอกจากการไม่มีงานทำแล้วความเดือดร้อนของประชาชนมีสาเหตุมาจากการขาดสาธารณูปโภคที่ครบถ้วน อันเนื่องมาจากภาครัฐรวมถึงภาคเอกชนด้วย ก่อให้เกิดการกู้หนี้ยืมสินมาเพื่อหาสิ่งที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่

ชีวิตได้ บางทีการกู้หนี้ยืมสินก็อาจจะมี การนำเอาสิ่งของไม่ว่าจะเป็นที่ดินหรือบ้านเรือนไปจำนองเอาไว้ และเมื่อถึงกำหนดการไถ่ถอนหรือชำระหนี้ก็ไม่สามารถทำตามสัญญาได้ ทำให้ที่ดินหรือว่าบ้านเรือนรวมทั้งไร่นาถูกยึดไป ก็จะเกิดปัญหาการไม่มีที่ทำมาหากินขึ้นมาอีก ทางภาครัฐจึงได้พยายามแก้ปัญหาให้แก่ชาวบ้าน โดยการส่งบุคลากรลงไปให้คำแนะนำแก่ชาวบ้านเหล่านั้นเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง (ธนาคารแห่งประเทศไทย , 2545)

1.1.6 บรรยากาศความอ่อนแอในท้องถิ่นสังคมชนบท

เนื่องจากในสังคมชนบทจะประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นหลัก และแทบจะทุกคนมีระดับการศึกษาต่ำมาก ทำให้เกิดปัญหาการเรียนรู้นั่งสอ เกิดปัญหาการขาดที่ดินทำกินด้วยเกิดปัญหารายได้น้อยไม่พอกับรายจ่าย เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการย้ายถิ่นฐานเพื่อไปประกอบอาชีพใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเก่า นอกจากนั้นยังได้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดอีกด้วย (ธนาคารแห่งประเทศไทย , 2545)

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

สังคมไทยมีความเกี่ยวข้องกับอารยธรรมตะวันตกเป็นอย่างมาก อิทธิพลของสังคมตะวันตกขณะนี้เด่นมากในสังคมไทย มีอิทธิพลมาก ปัจจุบันนี้ความนิยมตามฝรั่ง ตามวัฒนธรรมตะวันตกมีให้เห็นกันทั่วไป ตัวอย่างเช่น ถ้าประเทศสหรัฐอเมริกาผลิตสิ่งของเครื่องใช้ฟุ่มเฟือยอะไรขึ้นมา เพียงชั่วระยะเวลาเดียวประเทศไทยก็จะมีสิ่งของนั้นวางขายกันแทบจะทันที โดยคนไทยที่ได้ซื้อของชิ้นนั้นต่างก็คิดว่านั่นคือสิ่งโก้เก๋ที่สมควรจะเลียนแบบ คนไทยส่วนมากพยายามเดินตามวัฒนธรรมตะวันตกทุกอย่างโดยลืมคิดถึงความเป็นจริงและความเป็นอยู่ของสังคมไทย (มองอเมริกาแก้ปัญหาไทย ของพระราชวรมุณี (ประยูรค์ ปยุตโต, 2530 : 88))

เมื่อมาพิจารณาตัวถึงตัวเลขการส่งออกและนำเข้าสินค้าต่าง ๆ นั้น แล้วจะเห็นว่าตัวเลขของการส่งออกและการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ประมาณตัวเลขทั้งสองตัวนั้นจะมีความแตกต่างกันมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยการเพิ่มขึ้นของอัตราการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศจะมีประมาณที่มากกว่าประมาณการส่งสินค้าออกไปต่างประเทศ นั่นก็หมายความว่าสินค้าจากต่างประเทศกำลังเป็นที่นิยมมากกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศนั่นเอง (ธนาคารแห่งประเทศไทย , 2545)

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

เดิมหมู่บ้านนี้เป็นของทหาร อายุของหมู่บ้านประมาณ 70 กว่าปี โดยการนำของพันเอกสังคม วนพุฒิ เป็นแม่ทัพใหญ่ในขณะนั้น ได้แบ่งอาณาเขตของหมู่บ้านออกเป็น 2 ฝั่ง โดยให้จำสิบเอกอิน ไกรหาญ ดูแลด้านตะวันออกของสระบัว โดยเริ่มตั้งแต่ฝั่งตะวันออกของสระบัวไปจนถึงเขตของ ร.ด. เก่า ซึ่งปัจจุบันเป็นชุมชนบ้านหนองโสน และฝั่งตะวันตกให้จำสิบเอกสวัสดิ์

พินิจศักดิ์ (ต่อมาได้เลื่อนยศเป็นพันโทและเสียชีวิตแล้ว) คูแฉ่งตะวันตกของสระบัวไปจนถึงเขตของ ร.ร. ราชสีมาเก่า ปัจจุบันเป็นค่ายสุรนารีแล้ว และปัจจุบันสระบัวดังกล่าวได้ถูกถมไปแล้วเหลือพื้นที่หมู่บ้านประมาณ 7 ไร่เท่านั้น และมีบ้านเพียง 32 หลังคาเรือน

โดยหมู่บ้านหัวหนองบัวนี้ได้มีกรรมการ 9 คน อนุกรรมการอีก 22 คน และยังมี อ.ส.ม. (อาสาสมัครหมู่บ้าน) 25 คน ทางทิศเหนือของบ้านหัวหนองบัวจะติดกับเทศบาลเมือง ทางทิศตะวันออกจะติดกับชุมชนบ้านหนองโสน ทางทิศตะวันตกจะติดกับค่ายสุรนารี และทางทิศใต้จะติดกับสนามกอล์ฟของค่ายสุรนารี

1.2.2 คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มตั้งหมู่บ้าน/ชุมชน

- จำสิบเอกอิน ไกรหาญ
- จำสิบเอกสวัสดิ์ พินิจศักดิ์
- ร้อยเอกแมน ต้นสูงเนิน

1.2.3 คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มตั้งชุมชน

- จำสิบเอกอิน ไกรหาญ มาจาก ค่ายทหารปืนใหญ่
- จำสิบเอกสวัสดิ์ พินิจศักดิ์ มาจาก ค่ายทหารปืนใหญ่
- ร้อยเอกแมน ต้นสูงเนิน มาจาก ค่ายทหารปืนใหญ่

สาเหตุที่แต่ละกลุ่มนี้อพยพมาจากบ้านเดิมเพราะ

1) เป็นคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

1.2.4 สภาพทางภูมิศาสตร์ของชุมชน นี้ ก่อนที่จะตั้งชุมชน

ก่อนที่จะมีการตั้งหมู่บ้านหัวหนองบัวขึ้นมานั้น สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านจะเป็นทุ่งโล่งและมีสระน้ำขนาดใหญ่ โดยจะมีลักษณะอากาศในตอนกลางวันจะร้อนขึ้น

1.2.5 ป่าและแหล่งน้ำในปัจจุบัน

ในปัจจุบันนี้สระที่เคยมีมาในอดีตจะไม่มีเหลืออีกแล้ว เนื่องจากที่ดังกล่าวเป็นของทหารและต่อมาเป็นของค่ายสุรนารี และทางค่ายสุรนารีได้ถมสระบัวเพื่อทำเป็นสนามกอล์ฟ

1.2.6 อาชีพครั้งแรกของราษฎรที่อพยพมาอยู่หมู่บ้าน/ชุมชนคืออาชีพอะไรบ้าง

1) รับราชการทหาร

1.2.7 ตั้งแต่เริ่มตั้งชุมชนถึงปัจจุบัน ราษฎรมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพอะไรบ้าง อาชีพ ดัง

กล่าวเริ่มเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปี พ.ศ. ใด เพราะเหตุใดจึงมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพ

1)อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น

อาชีพ คำชาย

เมื่อ พ.ศ. 2509

1.2.8 การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า โรงเรียน มีเมื่อปี พ.ศ.ใด

- 1) ถนนเมื่อเริ่มก่อตั้งในชุมชนมีสภาพเป็นถนนแบบ ทางเดินดินร่วนปนทราย เป็นถนนคอนกรีต เมื่อ พ.ศ. 2540 ยาว 320 เมตร ถนนในชุมชนทั้งหมดยาว 320 เมตร
- 2) ไฟฟ้าเข้าสู่ชุมชน เมื่อ พ.ศ. 2494
- 3) ประปาชุมชนสร้างเมื่อ พ.ศ. 2520

1.2.9 สภาพปัจจุบัน

- 1) ประชากร
 - ในชุมชนมีครัวเรือน 32 ครอบครั้ว มีบ้าน 32 หลังคาเรือน
 - มีประชากรทั้งหมด 166 คน ชาย 73 คน หญิง 93 คน
 - ประชากรวัย

ตาราง 4.1 จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
- ชาย	73	0.44
- หญิง	93	0.56
2. อายุ		
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	8	0.04
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	9	0.05
14 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	7	0.04
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	95	0.57
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	23	0.13
60 ปี 1 วันขึ้นไป	24	0.14

- (2) ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีฐานะยากจนไม่มีผู้อุปการะในชุมชน มี 2 คน
 - ปัจจุบันได้รับการสงเคราะห์จากรัฐ จำนวน 1 คน
 - ได้รับการสงเคราะห์จากที่อื่น ๆ จำนวน - คน
 - ในชุมชนมีคนพิการ จำนวน 3 คน
 - คนพิการได้เรียน - คน ไม่ได้เรียน 3 คน
- (3) การประกอบอาชีพ

รับราชการ 24 ครอบครัว ค่าขาย 3 ครอบครัว
ธุรกิจส่วนตัว 2 ครอบครัว รับจ้างทั่วไป 3 ครอบครัว

(4) ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง

- ที่ดินที่ยังไม่ได้เอกสารสิทธิ์ จำนวน 32 ครอบครัว รวม 7 ไร่

1.2.10 การศึกษา

(1) โรงเรียนในระดับอนุบาล ประถม และมัธยม ในชุมชน (/) ไม่มี () มี

(2) โรงเรียนในระดับสายอาชีพในชุมชน (/) ไม่มี () มี

(3) ในชุมชนมีสถานที่เลี้ยงเด็กหรือไม่

(/) ไม่มี () มี

(4) ในชุมชนมีผู้อ่านหนังสือไม่ออก 8 คน

(5) ในชุมชนมีโรงเรียนทางศาสนาหรือไม่ (/) ไม่มี () มี

(6) มีสมาชิกในชุมชนไปศึกษานอกชุมชน รวม 47 คน คือ

ระดับอนุบาล 3 คน

ระดับประถมศึกษา 10 คน

ระดับมัธยมศึกษา 15 คน

นักศึกษาผู้ใหญ่ 19 คน

สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา - คน

1.2.11 ปัจจุบันในชุมชน

(1) มีร้านค้า 3 ร้าน ไม่มีกิจการจ้างงาน

(2) มีโรงสี - โรง มีการจ้างงาน - คน

(3) มีโรงงานอุตสาหกรรม คือ - โรงงาน มีการจ้างงาน - คน

(4) มีสัตว์เลี้ยง แมว 20 ตัว 15 ตัว

1.2.12 ปัจจุบันแหล่งน้ำในชุมชน (ทั้งของสาธารณะและส่วนบุคคล)

สระ 1 แห่ง ใช้ไม่ได้

1.2.13 ด้านเศรษฐกิจทั้งชุมชน

(1) มีการผลิตสินค้าในชุมชนเพื่อจำหน่าย (เช่น ทอผ้า ทำมิด ทำอาหาร ทำขนม คัดเย็บเสื้อผ้า ทำร่ม ทอเสื่อ เป็นต้น)

-ผลิต เย็บเสื้อผ้า ครอบครัวที่ผลิตมี 3 ครอบครัว

มีรายได้เข้าชุมชนปีละ 150,000 บาท

-ขายอาหาร ครอบครัวที่ผลิตมี 3 ครอบครัว

มีรายได้เข้าชุมชนปีละ 36,000 บาท

-ราษฎรในชุมชนออกไปขายแรงงานทำงานต่างถิ่น จำนวน 14 ครอบครัว มีจำนวน 40 คน ทุกคนที่ไปทำงานส่งเงินเข้าหมู่บ้านรวมทั้งหมด ประมาณ ปีละ 480,000 บาท

(2) รายได้ของประชาชนในชุมชนต่อปีในแต่ละครอบครัว โดยประมาณ

ตาราง 4.2 รายได้ของประชาชนในชุมชนต่อปีในแต่ละครอบครัว

รายได้ (บาท)	จำนวนครอบครัว
30,001-50,000	11
50,001-60,000	21

1.2.14 รอบหนึ่งปีในชุมชนมีการทำบุญหรือประเพณี ดังนี้

ตาราง 4.3 การทำบุญหรืองานประเพณีประจำปี

เดือน	ทำบุญประเพณี
มกราคม	งานตัดบวชวันขึ้นปีใหม่
เมษายน	วันสงกรานต์ และสงกรานต์น้ำพระ

1.2.15 ผู้ที่ราษฎรในชุมชนให้ความรับนับถือในชุมชนมีใครบ้าง

1. นางส้มจิ้น ช่วยเมืองปัก
2. พ.ท.เต็ม พิทักษ์วงศ์
3. พท.ชมพู บุญสงค์
4. พ.ต.สมศักดิ์ สันติสุขไพศาล
5. ร.อ.แมน ตันสูงเนิน

1.2.16 ข้อมูลด้านอื่น ๆ

ตาราง 4.4 รายชื่อคณะกรรมการกองทุน

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	การศึกษาสูงสุด
นายบุญช่วย เพลิงสงเคราะห์	ประธานกองทุน	ป.4
นายปรัชญา ช่วยเมืองปัก	รองประธานกองทุน	ปวช.
พ.ต.สมศักดิ์ สันติสุขไพศาล	รองประธานกองทุน	ม.6
นางสมพร สันติสุขไพศาล	เลขานุการ	ปวช.
นางสาววราภรณ์ เจริญศิลป์	เหรัญญิก	ม.6
นางสุดใจ นานอก	กรรมการ	ป.4

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	การศึกษาสูงสุด
นางคิม โคล่า	กรรมการ	ป.4
นางพิศมัย เลิศถมสุวรรณ	กรรมการ	ป.4
นายอ่อนสี กล่อมปัญญา	กรรมการ	ป.4

(2) สมาชิก อบต. ในหมู่บ้านคือ

1. ชื่อ นายบุญช่วย เพ็ลิ่งสงเคราะห์ การศึกษาสูงสุด ป.4
2. ชื่อ นายศรัณย์ ศรีธร การศึกษาสูงสุด ม.6

(3) ในชุมชนมีการรวมกลุ่มอะไรบ้าง

1. ชื่อกลุ่ม ข้าแหละไก่ ตั้งขึ้น พ.ศ. 2543

สมาชิกกลุ่ม 15 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 100,000 บาท

1.2.17 รายละเอียดข้อมูลในชุมชนมีดังนี้

ตาราง 4.5 ข้อมูลในชุมชน

รายละเอียด	จำนวน
รถยนต์	13 คัน
รถมอเตอร์ไซด์	20 คัน
มีไฟฟ้าใช้	32 ครอบครัว
มีประปา	32 ครอบครัว
ตู้เย็น	32 ครอบครัว
พัดลม	67 เครื่อง
เครื่องปรับอากาศ	3 เครื่อง
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	47 เครื่อง
ทีวีสี	35 เครื่อง
โทรศัพท์บ้าน	30 เครื่อง
ภาชนะเก็บน้ำฝน	32 เครื่อง
ส้วมที่ถูกต้องสุขาภิบาล	32 ครอบครัว

1.2.18 ราษฎรในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นหนี้สินสถาบันการเงินของรัฐ (เช่น ธ.ก.ส./กองทุนหมู่บ้าน/ชุมชน)

จากการไปสำรวจไม่มีการเปิดเผยถึงแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ

1.2.19 ผู้สื่อข่าวสาธารณสุขประจำชุมชน คือ นายปรัชญา ช่วยเมืองปัก

1.2.20 ผู้สื่อข่าวประชาสัมพันธ์ประจำชุมชน คือ นายปรัชญา ช่วยเมืองปัก

1.2.21 ในหมู่บ้าน/ชุมชนรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีโครงการของรัฐ หรือ อบต. เข้ามาพัฒนาช่วยเหลือชาวบ้านอะไรบ้าง

-โครงการปรับปรุงขอบสระ หน่วยงานมียาชาว่า พ.ศ. 2542

-โครงการปรับปรุงศาลา หน่วยงานของ อบต. พ.ศ. 2541

-โครงการต่อเติมศาลา หน่วยงานของ อบต. พ.ศ. 2544

-โครงการทำท่อระบายน้ำ หน่วยงานของ อบต. พ.ศ. 2544

-โครงการทำป้ายชื่อหมู่บ้าน หน่วยงานของ อบต. 2544

1.2.22 ในชุมชนมีโครงการของเอกชน (NGO) เข้ามาพัฒนาช่วยเหลือชุมชนในเรื่องอะไรบ้าง
จากการสำรวจพื้นที่ในชุมชน ปรากฏว่าไม่มีโครงการของเอกชน(NGO) ใดที่เข้ามาช่วยเหลือ

1.2.23 ความต้องการของราษฎรในชุมชนมีดังนี้

- 1) ต้องการได้เงินกองทุนเพิ่มขึ้นอีก
- 2) ต้องการมีหอกระจายข่าว
- 3) มีการส่งเงินคืนหลาย ๆ แบบ
- 4) ต้องการทำทางรถยนต์เข้าศาลาท้ายหมู่บ้าน
- 5) ต้องการอยากได้ความรู้ในเรื่องของกองทุนให้มากกว่านี้

1.2.24 ในชุมชนแต่ละปีสามารถเก็บภาษีต่าง ๆ เช่น ภาษีที่ดิน ภาษีร้านค้า ฯลฯ ได้ปีละ 360 บาท

1.2.25 โรคระบาดในพืชและสัตว์เลี้ยงหรือคนในชุมชนที่พบมากในรอบ 5 ปีมานี้
จากการไปสำรวจพื้นที่ในเขตชุมชน ไม่พบโรคระบาด ทั้งในคน สัตว์เลี้ยง และพืช

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

- 1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า มีส่วนช่วยกำหนดโครงสร้างการทำงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและวิธีปฏิบัติงานในด้านอื่น ๆ ด้วย
- 2) เงิน 1 ล้านบาทมีส่วนเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้าน โดยพบว่ามีส่วนสำคัญที่สุดในการที่จะนำไปสู่การเริ่มต้นโครงการ เพราะถือว่าเป็นปัจจัยเริ่มแรกที่มีความสำคัญ
- 3) คณะกรรมการกองทุนชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า เป็นส่วนประกอบที่ช่วยให้ผลการดำเนินการของกองทุนจะไปในทิศทางใด
- 4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ถือเป็นปัจจัยนำเข้าที่ต่อเนื่องมาจากผลผลิตในหน่วยระบบ B ที่ถือว่าเป็นปัจจัยนำเข้าในหน่วยระบบ A มีความสำคัญในด้านการเป็นทุนเพื่อผ่านกระบวนการจัดสรรไปสู่การปล่อยกู้ต่อไป
- 5) ผู้สมัครขอกู้ เมื่อกองทุนมีเงินพอที่จะทำการให้กู้ในงวดต่อไป ก็จะมีผู้สมัครขอกู้เพื่อนำไปเป็นทุนต่อไป นั่นก็หมายความว่าผู้สมัครขอกู้นี้จะป็นปัจจัยนำเข้าคู่ไปกับเงินที่ผู้กู้ชำระคืนมาไปพร้อม ๆ กัน
- 6) บัณฑิตประจำกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ถือว่าเป็นปัจจัยนำเข้าที่มีส่วนให้ปัจจัยนำเข้าอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมามีการใช้ประโยชน์ได้เต็มที่

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

- 1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า มีส่วนที่จะช่วยให้ได้ผู้กู้ที่มีเหตุผลในการใช้เงินและจะทำให้ได้ผู้กู้ที่จะนำเงินไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ พบว่า จะเป็นกระบวนการที่ช่วยเสนอแนวทางให้ผู้กู้สามารถนำเงินไปใช้ได้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด
- 3) การรับชำระหนี้ พบว่า สามารถช่วยให้ทราบประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการกองทุนชุมชนและผู้กู้เงินว่า จะมีการทำงานที่ดีและมีความรับผิดชอบตามลำดับที่ได้กล่าวในตอนแรกขนาดไหน
- 4) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า จะเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากเงิน 1 ล้านบาท ผู้สมัครขอกู้ และเงินที่ผู้กู้ชำระคืน ให้เป็นหมวดหมู่ได้

5) การช่วยหาลตลาด พบว่า เมื่อมีผู้มาขอกู้เงินแล้วทางกองทุนจะสามารถรองรับผลผลิตที่เกิดขึ้นมาจากการกู้เงินไปทำการผลิตนั้นได้มากขนาดไหน และสามารถหาลตลาดที่เป็นช่องทางระบายผลผลิตที่เกิดขึ้นได้มากขนาดไหน

6) บทบาทของบัณฑิตประจำกองทุน พบว่า เมื่อมีบัณฑิตประจำกองทุนมาช่วยในกิจการกองทุนแล้ว ทางกองทุนจะได้รับประโยชน์จากบัณฑิต ๆ ได้มากขนาดไหน

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง พบว่า ผลผลิตจากจำนวนผู้ได้กู้และยอดเงินให้กู้เป็นผลโดยตรงที่มีต่อกองทุน เพราะจำนวนผู้ได้กู้เป็นผลมาจากการนำผู้สมัครขอกู้มาพิจารณาการคัดเลือกผู้กู้ จนกระทั่งได้จำนวนผู้ได้กู้ ซึ่งเป็นผลที่ทางกองทุนต้องการให้เกิดขึ้น ส่วนยอดเงินให้กู้เป็นผลมาจากผู้สมัครขอกู้ทำเรื่องขอกู้เงินกองทุน 1 ล้านบาทผ่านการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ นำไปสู่การได้ทราบยอดเงินที่ได้ให้กู้ ซึ่งก็เป็นผลลัพธ์ที่ทางกองทุนต้องการให้เกิดอีกเหมือนกัน

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า ผลผลิตกองทุนสะสมเป็นผลกระทบโดยตรงที่มีต่อกองทุน เพราะว่ากองทุนสะสมคือจำนวนรายได้ที่มากกว่ารายจ่ายที่กองทุนได้รับมาจากการดำเนินงานกองทุนที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพนั่นเอง

3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่าชื่อเสียงของชุมชนและนักศึกษาผ่านงานเป็นผลกระทบโดยอ้อมที่มีต่อกองทุน เพราะว่าเมื่อการดำเนินงานของกองทุนได้ผลและมีประสิทธิภาพดี สิ่งที่จะตามมาคือชื่อเสียงของชุมชนรวมทั้งชื่อเสียงของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้มีการบริหารงานที่ดี นอกจากนั้นสิ่งที่เป็นผลพลอยได้จากการที่บัณฑิตประจำกองทุนมาทำงานกองทุนก็คือ บัณฑิตประจำกองทุนถือว่าได้ผ่านการทำงาน

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว ในการที่ผู้กู้คิดจะทำมาค้าขายอะไรแล้ว สมควรที่ผู้กู้ควรจะต้องมีความรู้ความสามารถในการทำมาค้าขายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อนำไปประกอบอาชีพ

2) ทักษะสินของผู้กู้และเครือข่าย จะมีผลก็ต่อเมื่อผู้กู้คิดที่จะประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง

3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะมีผลต่อการตัดสินใจที่จะประกอบอาชีพใด ๆ ด้วย ด้วยเหตุที่ถ้ามีการกู้ยืมเงินจากธนาคารในปริมาณที่มาก ก็จะมีทุนมากตามไปด้วย แต่ก็จะมีผลที่ตามมาอีกด้วยก็คือ ภาระการส่งคืนเงินกู้รวมทั้งดอกเบี้ยด้วย

4) อาชีพหลักของผู้กู้ จะมีความจำเป็นถ้าผู้กู้คิดจะนำเงินที่กู้ได้ไปเพิ่มทุนในการประกอบอาชีพเดิม เพราะจะทำให้มีทุนเพิ่มขึ้นพร้อมทั้งมีการลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพด้วย

5) รายได้ของครอบครัว เป็นปัจจัยหลักในการดำเนินกิจการ ด้วยเหตุที่ว่ากรมมีรายได้จากอาชีพอะไรที่มากที่สุด ก็สมควรที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ

6) ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ มีส่วนสำคัญในการดำเนินกิจการเป็นอย่างมาก เพราะว่าจะมีผลทำให้การดำเนินกิจการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะประสบกับปัญหาอะไรก็สามารถที่จะแก้ปัญหาได้

2.2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินที่กู้มาได้ ถือว่าเป็นปัจจัยนำเข้าที่จะเป็นแหล่งให้ผู้กู้ได้เลือกกิจกรรมในการดำเนินงาน เพราะถ้ามีเงินทุนอยู่แล้วก็สามารถที่จะเลือกประกอบอาชีพที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่าที่สุดได้

2) เงินที่ได้กู้ยืมมาจากธนาคาร เป็นแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมอีกแหล่งหนึ่งที่ทำให้มีเงินทุนที่เพิ่มมากกว่าเดิม ทำให้การทำมาค้าขายได้มีการกระทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ติดขัด

3) สถานที่และวัตถุดิบ ถือเป็นปัจจัยนำเข้าที่มีความสำคัญมากอีกอย่างหนึ่ง เพราะถ้ามีสถานที่ในการประกอบกิจการแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องไปเช่าที่สำหรับทำการผลิตสินค้า ทำให้ลดต้นทุนในการผลิตได้ รวมถึงในการผลิตถ้ามีวัตถุดิบพร้อมจะผลิตแล้ว ก็จะไม่เกิดภาวะการขาดแคลนวัตถุดิบ

4) เทคนิควิธีทำงาน ถ้าผู้กู้มีเทคนิคสำหรับการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นพิเศษแล้ว ก็จะส่งผลให้ผู้กู้ผู้นั้นมีความได้เปรียบผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ในการประกอบการ

5) กำลังทำงาน ในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งถ้าผู้กู้มีกำลังการผลิตในแต่ละวันที่มาก ก็จะถือว่าได้เปรียบผู้ประกอบการรายอื่น ๆ อีกเหมือนกัน

6) บัณฑิตประจำกองทุนที่ผ่านงาน ถือเป็นปัจจัยนำเข้าเพื่อประเมินความสามารถของบัณฑิตอีกอย่างหนึ่งว่าจากการที่ได้ผ่านงานนั้น บัณฑิตได้รับความรู้อะไรไปบ้าง

2.2.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย เป็นปัจจัยของกิจการที่จะประสบผลสำเร็จในการดำเนินกิจการอย่างหนึ่ง

2) การหาตลาดที่ดี ตลาดที่ดีจะต้องเป็นตลาดที่มีอุปสงค์และอุปทานที่ใกล้เคียงกัน คือสามารถขายสินค้าในราคาที่ได้กำไรหรือไม่ขาดทุน นั่นคือการขายสินค้าควรจะหาตลาดที่มีลักษณะที่ได้กล่าวมาแล้ว

3) การทำวัตถุประสงค์หรือสินค้าที่ดี มีส่วนช่วยเสริมให้กิจการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเราสามารถที่จะพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานตามที่ต้องการได้

4) การทำบัญชี เป็นกระบวนการที่สำคัญมากที่สุดในการประกอบกิจการ เพราะว่าจะต้องมีการบริหารจัดการโดยอ้างอิงตัวเลขที่ได้จากการประกอบกิจการ ให้ได้ดีที่สุด

5) การวิเคราะห์การประเมิน ในการจะแยกปัจจัยนำเข้าที่มีประโยชน์ที่สุดเรียงลำดับตามความสำคัญ จะทำได้โดยการวิเคราะห์ปัจจัยนำเข้าในแต่ละตัวนั่นเอง

2.2.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ผลโดยตรงที่ได้จากกระบวนการ ก็คือ รายได้เป็นเงินและผลเป็นสิ่งที่ของ รายได้จากการประกอบกิจการถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการทำงาน เพราะว่ามันเป็นค่าตอบแทนจากการลงทุนลงแรงไปทั้งหมดนั่นเอง ผลที่ได้รับอาจจะเป็นตัวเงินหรือสิ่งของก็ได้

2) ผลกระทบโดยตรง สิ่งที่เกี่ยวข้องว่าเป็นผลกระทบโดยตรงจากการประกอบกิจการ คือ ชื่อเสียงที่ได้รับและผลเป็นที่พอใจ เมื่อผู้กู้ได้ใช้เงินกู้ประกอบกิจการที่ประสบผลสำเร็จแล้ว ผู้กู้ก็จะได้รับความพอใจในผลงานของตัวเอง รวมทั้งความพอใจของลูกค้าในตัวสินค้าที่ซื้อไปด้วย แล้วสิ่งที่คุณจะได้รับในอันดับต่อไป นั่นก็คือการมีชื่อเสียงในมาตรฐานของสินค้า

3) ผลกระทบโดยอ้อม เมื่อมาพิจารณาตามผังรูปที่ได้นำเสนอไปในบทที่แล้วจะเห็นว่า ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการประกอบกิจการของผู้กู้ก็คือ บัณฑิตประจำกองทุนนั่นเอง เพราะบัณฑิตจะได้เรียนรู้ขั้นตอนในการดำเนินกิจการจากผู้กู้ แล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ที่ได้

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพ 1. ค้าขาย ในชุมชน สรุปได้ดังนี้

3.1) อาชีพค้าขาย

- (1) ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่
 1. เงินทุน
 2. สถานที่และวัตถุประสงค์
 3. กำลังทำงาน
- (2) กระบวนการที่ดี ได้แก่
 1. การทำตัวสินค้า
 2. การหาตลาดที่ดี
 3. การวิเคราะห์ตลาด
- (3) ผลผลิตที่ด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่
 1. รายได้

2. ยอดขาย

3. ความพอใจ

4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4.1 ผลที่เกิดจากการไม่ค่อยมีการประชุมกองทุนฯ พบว่า ทำให้ไม่ค่อยมีแนวทางในการทำงานที่เหมาะสมในการทำงานในหมู่บ้าน

4.2 ผลที่เกิดจากชาวบ้านไม่ได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ทำให้ชาวบ้านพูดกันต่างๆ ทำให้กองทุนเริ่มรวนทำให้ไม่เป็นผลดีต่อกองทุนหมู่บ้าน

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

5.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

5.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า กองทุนจะเกิดขึ้น ได้ก็ต่อเมื่อมีการร่วมมือร่วมใจกันในการตั้งกองทุนขึ้นมา

5.1.2 ระเบียบบริหารกองทุน พบว่า คณะกรรมการกองทุนจะต้องคอยเป็นผู้ชี้แนะให้สมาชิกกองทุนเข้าใจกับระเบียบและหลักการดำเนินงานของกองทุน

5.1.3 การเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง พบว่า ทุกคนในชุมชนจะต้องมีความเข้าใจในการเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง แต่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

5.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า การสร้างภูมิคุ้มกันได้นั้นจะต้องสร้างกันขึ้นมาเองของหมู่บ้านแต่ส่วนใหญ่ยังคิดถึงประโยชน์ของตนเอง

5.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า สามารถสร้างได้โดยการทำให้หมู่บ้านหรือชุมชนนั้นสามารถเลี้ยงตัวเองได้ก่อน

5.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ ตามข้อ 1.1-1.5

5.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน
- 2) มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน
- 3) เงินกองทุน 1 ล้านบาท
- 4) คณะกรรมการบริหารกองทุน
- 5) ความเข้าใจในเรื่องของกองทุน

5.2.2 ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- 1) มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน
- 2) มีความไม่พอใจในการจัดตั้งกองทุน
- 3) ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน
- 4) ยังไม่มีความเข้าใจในระเบียบข้อบังคับกองทุน
- 5) กรรมการกองทุนมีการบริหารงานที่ไม่ดี
- 6) มีความไม่จริงใจของสมาชิกในการดำเนินงานของกองทุน

5.2.3 การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า ยังไม่เกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้

5.2.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

5.2.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พบว่า หมู่บ้านที่ปฏิบัติตามกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีความเข้มแข็งมาก

5.2.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า ที่หมู่บ้านหัวหนองบัวไม่ค่อยมีความเข้มแข็งเท่าที่ควรในการปฏิบัติตามกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุป

จากการติดตามผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านหัวหนองบัว หมู่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการประเมิน
- 2) มีความรู้ความสามารถในการประเมิน
- 3) มีความรู้ความสามารถในการติดตามการดำเนินงานของกองทุน
- 4) มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลัก และวิธีการประเมินวิเคราะห์ และติดตาม
- 5) มีความรู้ความสามารถในการประเมินคุณภาพการประเมินเพื่อประยุกต์ใช้ผลการประเมิน

พัฒนาหมู่บ้าน

1.2 วิธีการดำเนินการ

1) การวิเคราะห์โครงการเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของโครงการทุกส่วนรวมทั้งผล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมีความสอดคล้องกันที่จะช่วยเสริมให้การดำเนินงาน โครงการเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ

- 2) กำหนดประเด็นในการประเมินโครงการ
- 3) กำหนดตัวชี้วัด
- 4) วางแผนการประเมินโครงการเป็นขั้นตอน
- 5) ออกแบบการประเมินโครงการเป็นขั้นตอน
- 6) กำหนดรูปแบบของการประเมิน
- 7) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 8) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 9) การวิเคราะห์ข้อมูล
- 10) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปข้อมูล

1.3 ผลการดำเนินการ

ผลของการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวมมีดังนี้

1.3.1 ผลการประเมินหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ที่มีปัจจัยนำเข้าดังนี้

- 1) นโยบายของรัฐมีส่วนช่วยในการกำหนดโครงสร้างกองทุนหมู่บ้าน
- 2) เงิน 1 ล้านบาทมีส่วนสำคัญที่สุดในการที่จะนำไปสู่การเริ่มต้นโครงการเพราะเป็นเงินทุนรัฐบาลจัดสรรให้ทุกหมู่บ้านเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านในการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชนในหมู่บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้
- 3) ในการบริหารจัดการกองทุนคณะกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) เงินที่สมาชิกกองทุนกู้ยืมไปเมื่อได้รับการชำระคืนแล้วจะถือเป็นเงินทุนเพื่อจัดสรรไปสู่การปล่อยเงินสดครั้งต่อไป
- 5) ผู้สมัครขอกู้เงินกองทุนรายใหม่ที่จะทำการกู้เงินในงวดต่อไปเป็นปัจจัยนำเข้าคู่ไปกับเงินที่ผู้ชำระคืนมาไปพร้อม ๆ กัน
- 6) บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ถือเป็นปัจจัยนำเข้าที่มีส่วนให้ปัจจัยนำเข้าอื่น ๆ ที่กล่าวมามีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

1.3.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

- 1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนพบว่า มีส่วนช่วยให้ผู้กู้มีเหตุผลในการใช้เงินและนำเงินที่กู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การแนะนำวิธีการทำธุรกิจพบว่า เป็นกระบวนการที่ช่วยเสนอแนวทางให้ผู้กู้สามารถนำเงินไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด
- 3) การรับชำระหนี้พบว่า สามารถทราบได้ว่าผู้กู้และคณะกรรมการทำงานมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบมากขึ้น
- 4) กระบวนการทำบัญชีกองทุนพบว่า เป็นการรวบรวมข้อมูล จากเงิน 1 ล้านบาทจากผู้สมัครขอกู้ และเงินที่ผู้ชำระคืนให้เป็นหมวดหมู่ได้
- 5) การช่วยหาตลาดพบว่า กองทุนสามารถรองรับผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการกู้เงินไปทำการผลิตนั้นได้มากแค่ไหน และสามารถหาตลาดเพื่อระบายผลผลิตที่เกิดขึ้นได้มากขนาดไหน
- 6) บทบาทของบัณฑิตกองทุนพบว่า เมื่อมีบัณฑิตมาประจำกองทุน กองทุนได้รับประโยชน์จากบัณฑิตฯ มากน้อยแค่ไหน

1.3.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A มี 3 ด้านดังนี้

1) ผลโดยตรงพบว่า ผลผลิตจากจำนวนผู้กู้และยอดเงินให้กู้เป็นผลโดยตรงที่มีต่อกองทุน ส่วนยอดเงินให้กู้เป็นผลมาจากผู้สมัครขอู้ทำเรื่องขอกู้เงินกองทุน 1 ล้านบาทผ่านการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ นำไปสู่การได้ทราบยอดเงินที่ได้ให้กู้

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า การผลิตกองทุนสะสมเป็นผลกระทบโดยตรงที่มีต่อกองทุน เพราะว่ากองทุนสะสมคือ จำนวนรายได้ที่มากกว่ารายจ่ายที่กองทุนได้รับมาจากการดำเนินงานกองทุนที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพนั่นเอง

3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่าชื่อเสียงของหมู่บ้านและนักศึกษาผ่านงานเป็นผลกระทบโดยอ้อมที่มีต่อกองทุน เพราะว่าเมื่อการดำเนินงานกองทุนได้ผลและมีประสิทธิภาพดี สิ่งที่จะตามมาคือชื่อเสียงของหมู่บ้านรวมทั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน นอกจากนั้นบัณฑิตประจำกองทุนถือว่าได้ผ่านการดำเนินงานนั่นเอง

1.3.4 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

1.3.4.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว สมควรที่ผู้กู้ควรจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการทำมาค้าขายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นอย่างดีเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้

2) ทักษะสินของผู้กู้และเครือข่าย จะมีผลก็ต่อเมื่อผู้กู้คิดที่จะประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง

3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้ จะมีผลต่อการตัดสินใจที่จะประกอบอาชีพด้วย ถ้ามีการกู้ยืมเงินจากธนาคารในปริมาณที่มากก็จะมีทุนมาก ผลที่ตามมา คือ ภาระการส่งคืนเงินกู้รวมทั้งดอกเบี้ยด้วย

4) อาชีพหลักของผู้กู้ ถ้าผู้กู้คิดจะนำเงินที่กู้ได้ไปเพิ่มทุนในการประกอบอาชีพเดิม เพราะ จะทำให้มีทุนเพิ่มขึ้นพร้อมทั้งมีการลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพด้วย

5) รายได้ของครอบครัว เป็นปัจจัยหลักในการดำเนินการ ด้วยเหตุที่ว่าถ้าการมีรายได้จากอาชีพอะไรที่มากที่สุด ก็สมควรที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ

6) ประสบการณ์ในการดำเนินการของผู้กู้ มีส่วนสำคัญในการดำเนินการเป็นอย่างมากเพราะว่าจะมีผลทำให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะประสบปัญหาอะไรก็สามารถที่จะแก้ปัญหาได้

1.3.4.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) จำนวนเงินที่กู้มาได้ ถือว่าเป็นปัจจัยนำเข้าเพราะถ้ามีเงินทุนอยู่แล้วก็สามารถที่จะเลือกประกอบอาชีพที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่าที่สุด
- 2) เงินที่ได้กู้ยืมมาจากธนาคาร เป็นแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมอีกแหล่งหนึ่งที่ทำให้มีเงินทุนที่เพิ่มมากกว่าเดิม
- 3) สถานที่และวัตถุดิบ ถือเป็นปัจจัยนำเข้าที่มีความสำคัญมากอีกอย่างหนึ่ง สถานที่ในการประกอบการถ้ามีสถานที่สำหรับทำการผลิตสินค้าเองแล้ว จะทำให้ลดต้นทุนในการผลิตได้ รวมถึงในด้านการผลิตถ้ามีวัตถุดิบที่พร้อมจะผลิตแล้ว ก็จะไม่เกิดภาวะการขาดแคลนวัตถุดิบ
- 4) เทคนิควิธีการทำงาน ถ้าผู้กู้มีเทคนิคสำหรับการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นพิเศษแล้วก็จะส่งผลให้ผู้กู้นั้นมีความได้เปรียบผู้ประกอบการรายอื่นๆ ในธุรกิจประเภทเดียวกัน
- 5) กำลังในการผลิต ในการผลิตสินค้านั้นๆ ถ้าผู้ประกอบการมีแรงงานในการผลิตที่เพียงพอ ก็ถือได้ว่าผู้ประกอบการรายนั้นๆ ได้เปรียบผู้ประกอบการรายอื่น ๆ เช่นกัน
- 6) บัณฑิตประจำกองทุนที่เคยผ่านงานมาแล้ว ก็ถือเป็นปัจจัยนำเข้าเพื่อประเมินความสามารถของบัณฑิตอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการประเมินความรู้ความเข้าใจของตนเองด้วย

1.3.4.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย
- 2) การหาตลาดที่ดี
- 3) การทำวัตถุดิบหรือสินค้าที่ดี
- 4) การทำบัญชี
- 5) การวิเคราะห์การประเมิน

1.3.4.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) ผลโดยตรงที่ได้จากกระบวนการ คือ รายได้เป็นเงิน และผลเป็นสิ่งที่ของ ค่าตอบแทนจากการลงทุนลงแรงไปทั้งหมดนั่นเอง
- 2) ผลกระทบโดยตรง เมื่อผู้กู้ได้ใช้เงินกู้ประกอบกิจการที่ประสบผลสำเร็จแล้ว ผู้กู้ก็จะได้รับความพอใจในผลงานของตัวเอง รวมทั้งความพอใจของลูกค้าในตัวสินค้าที่ซื้อไป นั่นก็คือการมีชื่อเสียงในมาตรฐานของสินค้า
- 3) ผลกระทบโดยอ้อม บัณฑิตประจำกองทุน เพราะบัณฑิตจะได้เรียนรู้ขั้นตอนในการดำเนินกิจการจากผู้กู้ แล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ที่ได้

2. อภิปรายผล

2.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหนองพลวงมะนาว บรรลุทั้ง 5 ข้อได้แก่

- 1) การเกิดกองทุนหมู่บ้านหัวหนองบัวเกิดจากการที่กำนันผู้ใหญ่บ้านประชาชน รวมกันจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน ระดมความคิดเห็น ร่วมมือกันในชุมชนทำให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน
- 2) การมีระบบบริหารกองทุนหมู่บ้านหัวหนองบัว มีการจัดตั้งคณะกรรมการ โดยการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ชาวบ้านออกความคิดเห็นว่าบุคคลไหนเหมาะกับตำแหน่งอะไร
- 3) การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองกองทุนหมู่บ้านหัวหนองบัวให้คนในชุมชนได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันบ้างเป็นครั้งคราวแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมดต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลภายนอกอยู่
- 4) การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม คนในหมู่บ้านหัวหนองบัว มีการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าแต่ยังไม่มีการจัดตั้งสหกรณ์ในหมู่บ้านได้
- 5) การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของหมู่บ้านหัวหนองบัวมีการร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน มีส่วนสำคัญมากในการทำให้เกิดกองทุนในหมู่บ้าน
- 2) มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน มีพื้นฐานการเรียนรู้ระบบบริหารงานมาก่อนส่งผลดีต่อการจัดตั้งกองทุน
- 3) มีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- 4) เงินกองทุน 1 ล้านบาท จัดเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเป็นผลให้เศรษฐกิจขยายตัว
- 5) คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ จัดเป็นปัจจัยสำคัญต่อความก้าวหน้าของกองทุน
- 6) ความเข้าใจในเรื่องของกองทุนฯ ช่วยผลักดันให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และตระหนักถึงความสำคัญของกองทุนฯ

2.2.2 ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- 1) มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน
- 2) มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน
- 3) ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน
- 4) ยังขาดความเข้าใจในระเบียบข้อบังคับกองทุนอย่างเพียงพอ

5) กรรมการกองทุนมีการบริหารงานที่ไม่ดี

6) ความไม่จริงใจของสมาชิกในการดำเนินงานของกองทุน

2.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการสำรวจพบว่า เกิดการจัดตั้ง "องค์กรเครือข่ายการเรียนรู้กองทุนหมู่บ้าน ตำบลโพธิ์กลาง" โดยความร่วมมือกันระหว่าง พัฒนาชุมชน และ ผู้นำกองทุนหมู่บ้านทั้ง 6 หมู่บ้านในตำบลโพธิ์กลาง โดยมีกิจกรรมร่วมกันในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านหัวหนองบัว หมู่ที่ 6 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เป็นการเขียนว่า ผู้ทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นใดบ้างที่ควรเสนอแนะให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนครั้งนี้ คือ

3.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนฯ

1) จากกฎระเบียบและข้อบังคับกองทุนแห่งชาติ ข้อที่ว่าจำกัดวงเงินผู้กู้ไม่เกิน 20,000 บาท น่าจะขยายวงเงินให้มากกว่านี้เพราะว่า วงเงินที่ปล่อยกู้ 20,000 บาท ในแต่ละรายไม่พอที่จะลงทุนทำกิจการใด ๆ

2) ควรจะมีกฎระเบียบเกี่ยวกับบทลงโทษกับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบกองทุน (การชำระคืนเงินกู้ให้กับกองทุน)

3) ควรจะมีการแก้ไขการกู้เงิน ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วนเพื่อดำรงสภาพในการประกอบอาชีพ เพราะจากสภาพความเป็นจริงมีการปล่อยกู้ที่ไม่ตรงกับกฎระเบียบที่ตั้งเอาไว้ ตัวอย่างเช่น กฎระเบียบปล่อยให้ผู้แต่ละรายไม่เกิน 3,000 บาท แต่ให้ผู้จริงเกินวงเงิน 3,000 บาท

3.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

1) ควรจะมีการจัดอบรมคณะกรรมการให้มีความรู้ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2) แนะนำให้มีเจ้าหน้าที่อย่างน้อย 1 คน เข้ามาจัดการทุก ๆ เรื่องเกี่ยวกับกองทุนและประสานงานกับคณะกรรมการกองทุน

3.3 ข้อเสนอแนะนำเงินไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

- 1) ควรมีการจัดส่งเสริมอาชีพ โดยการจัดอบรมอย่างสม่ำเสมอ ให้กับคนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) ผู้ที่กู้เงินกองทุน ควรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจการเพื่อให้มีการพัฒนาอาชีพ และมีผลกำไรในกิจการมากขึ้น
- 3) ควรมีการรวมกลุ่มอาชีพแต่ละประเภท เพื่อพัฒนากลุ่มของคนให้ดียิ่งขึ้น

3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม คือ

ในการพัฒนาควรมีการสร้างงานต่อให้กับบัณฑิตกองทุน เพื่อพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับ คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อ เตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. _____ . 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง, สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- _____. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่ง ชาติ พ.ศ.2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- เจลิยว บุรีภักดีและคณะ.2545. ชูวิชาการวิจัยชุมชน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและ การประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง พ.ศ. 2545. สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- เจลิยว บุรีภักดีและคณะ.2545. ชูวิชาสารนิพนธ์ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและ การประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง พ.ศ. 2545. สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ชินวุธ สุนทรสีมะ. 2515. หลักและวิธีทำวิทยานิพนธ์รายงานประจำภาคและเอกสารวิจัย กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ลัดดา อะยะวงศ์. 2531. หลักการวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 3 ขอนแก่น. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.
- ศรีนครินทร์วิโรฒ มหาวิทยาลัย. 2530. คู่มือการเขียนบทนิพนธ์ รายงาน ภาคนิพนธ์และปริญญา นิพนธ์. กรุงเทพฯ. พิมพ์สยาม.
- สมทรง อัสวกุล. 2538. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย. ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุ ศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). 2544. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2536. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุบรรณ พันธุ์วิภาส และ ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์, 2522. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์.
- สุวิทย์ อารีกุล. 2521. หลักการวิจัยและการเสนอผลงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์.
- อนันต์ ศรีโสภณ. 2521. หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ. วัฒนาพานิช.
- อุดม จำรัสพันธุ์และคณะ. 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการ
จัดการและการประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมือง พ.ศ. 2545. สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ
กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ สำนัก
มาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน, 2530. แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้. กรุงเทพฯ : ฟันนี่พับลิชชิง .